

Verkiezingsprogramma SGP 2006-2011

'Naar eer en geweten'

Inhoud

Naar eer en geweten	3
1. Gezin en samenleving	4
2. Jeugd en onderwijs	10
3. Zorg voor elkaar	15
4. Samenleven onder druk.....	20
5. Recht en orde	23
6. Bouwen en bewaren.....	27
7. Ons dagelijks brood	32
8. Nederland in de wereld.....	37
Index	42

Naar eer en geweten

Voor de 25-ste keer neemt de Staatkundig Gereformeerde Partij deel aan de verkiezingen voor de leden van de Tweede Kamer. Net als in 2003 gaat het Deo volente woensdag 22 november 2006 om vervroegde verkiezingen. Dat is tekenend voor het politieke klimaat. We kunnen dit als roerig en onrustig typeren. In de Nederlandse samenleving is van deze turbulentie ook sprake. Zo ervaren veel inwoners sterke gevoelens van onzekerheid en onvrede. Het vertrouwen van burgers in de overheid staat onder druk.

Meer dan ooit is daarom betrouwbaar en rechtvaardig beleid nodig. Daar wil de SGP voor staan, op een integere en openhartige manier. Kortom: politiek naar eer en geweten.

In dit verkiezingsprogramma vindt u de hoofdlijnen van beleid aangegeven. De zorg voor het gezin en de jeugd gaat voorop. De volgorde van de hoofdstukken spoort met onze prioriteiten. We vragen vrijmoedig om uw steun voor dit programma en doen een dringend appèl daarbij: wanneer u meent dat gewetensvolle, op bijbelse principes gebaseerde politiek het beste is voor Nederland, versta uw verantwoordelijkheid en stem SGP.

Naar eer en geweten - Het woord 'eer' in dit motto heeft een verticale en horizontale richting. Voorop staat de eer van God, daar ligt de spits van het SGP-optreden in de politiek. Met als doel dat Zijn goede Naam alle lof ontvangt! Daarnaast zoeken wij de eer en het goede voor iedereen. "Vrees God en houd Zijn geboden, want dit betaamt alle mensen" (Prediker 12:13). Dat kunt u zien aan de concrete punten in dit verkiezingsprogramma.

Met de notie van het 'geweten' wil de SGP laten merken dat in dit verkiezingsprogramma moeilijke keuzes en complexe problemen niet uit de weg worden gegaan. De SGP benoemt deze frank en vrij. Wij doen een doordachte poging om eerlijke oplossingen voor te stellen, zonder dat we pretenderen voor alles en iedereen een perfect en pasklaar antwoord te hebben.

Ten slotte. In Psalm 85 vraagt de dichter: "Toon ons Uw goedertierenheid, o HEERE en geef ons Uw heil." Bij dit gebed sluit de SGP zich van harte aan, in de gelovige wetenschap dat alleen God, de Koning van alle koningen, ons in Christus echte vrede, geborgenheid en welzijn kan en wil geven.

Namens het hoofdbestuur van de Staatkundig Gereformeerde Partij,
W. Kolijn, algemeen voorzitter.

1. Gezin en samenleving

Een goed gezin is het halve werk. Het cliché is overbekend, maar niet minder waar: het gezin is de hoeksteen van de samenleving. Gaat die hoeksteen kapot, dan gaat er meer mis. De Bijbel is daar helder over en de praktijk bewijst het. In een gezin dat intact is en geborgenheid biedt, komen de leden ieder voor zich en samen met elkaar goed tot hun recht. Ook in de samenleving staan zij sterk. Maar waar de onderlinge liefde ontbreekt en mensen hun eigen gang gaan, is vaak verdriet en gebrokenheid. Niet alleen betrokkenen zelf lijden daar onder, maar ook hun omgeving.

De basis van een gezin is het huwelijk. Dat is de in principe levenslange verbintenis tussen een man en een vrouw. Het huwelijk is door God Zelf ingesteld en was in alle tijden en plaatsen dé leefvorm bij uitstek. Begrijpelijk, want in een huwelijk kunnen de taken worden verdeeld en vullen de verschillend gearde man en vrouw elkaar goed aan, ieder met de hem en haar gegeven gaven en talenten. Vanuit de liefdesband die hen beiden - als het goed is - verbindt en ze tot één gemeenschap maakt, komen ze verder in het leven, met alle zorgen en moeilijkheden die er kunnen zijn, maar óók met alle mooie en ontroerende momenten.

Dat komt nog sterker tot uitdrukking als het huwelijk gezegend mag worden met kinderen. Zij zijn sterk afhankelijk van de zorg en hulp van vader en moeder. Zeker als ze nog jong zijn, maar ook later, wanneer ze steeds meer op eigen benen gaan staan. Ook dán staan ze sterker als ze weten dat er een 'thuisbasis' is waar ze altijd op terug kunnen vallen. Deze bijbelse wijsheid wordt in de praktijk van iedere dag onderstreept door goede, en helaas ook veel slechte voorbeelden. Kinderen zijn het belangrijkste kapitaal in een samenleving. Ouders en een overheid die daarin investeren, zullen die aandacht en zorg en dat geld ruimschoots terugverdienen. In feite staat of valt de toekomst van de hele samenleving met de waardering voor of de verwaarlozing van huwelijk en gezin.

Hoogachting

Vanuit deze 'hoogachting' voor huwelijk en gezin als dragers onder het leven van mannen, vrouwen en kinderen en als pijler onder de samenleving als geheel, kiest de SGP voor het in ere herstellen van deze instituties. Feit is dat het klassieke huwelijk en het traditionele gezin steeds meer in het gedrang komen. Daar zijn veel redenen voor te noemen, alle terug te voeren tot de momenteel heersende opvatting dat ieder mens vrij is om te doen en te laten wat hij of zij zélf wil. Het individuele zelfbeschikkingsrecht is nu de maat van handelen, met alle wissels die dat trekt op de samenleving als geheel. Deze dwaze misvatting is in de plaats gekomen van de geruststellende en vertrouwenwekkende wetenschap dat ieder mens mag leven in afhankelijkheid van God en ten dienste van de naaste.

De SGP is zich ervan bewust dat een roep om verbetering op dit punt een pleidooi is voor een andere manier van denken. Dat is op zich al moeilijk. Daar komt nog bij dat de mogelijkheden van de staat om op dit terrein iets af te dwingen begrensd worden door de eigen verantwoordelijkheid die personen en gezinnen zélf hebben. Dit besef is echter geen vrijbrief om de zaken maar op hun beloop te laten. Dat zou, gelet op de gevolgen, onverantwoord zijn. Bovendien staan de overheid wel degelijk middelen ten dienste waarmee ze burgers kunnen sturen: de slechte kant op, maar ook de goede. Dat gebeurt op het gebied van het roken, het alcoholgebruik en het milieu. Het kan dus ook bij zaken die van wezenlijk belang zijn voor het welzijn van de hele samenleving.

De voorstellen die de SGP doet, worden gedaan uit twee verschillende invalshoeken. De eerste insteek is gericht op het weerbaar maken van het gezin als 'broedplaats' voor waarden en normen voor het leven; de tweede categorie voorstellen beoogt het gezin te versterken als sociaal-economische eenheid, waarbij het helder is dat beide groepen voorstellen nauw met elkaar samenhangen.

Gezin als waardengemeenschap

Exclusieve waarde

Veel landen om ons heen, Duitsland en België bijvoorbeeld, hebben in hun Grondwet een of meerdere bepalingen staan, waarin de exclusieve waarde van het gezin wordt geproclameerd. Ook kennen ettelijke landen een minister of staatssecretaris voor het gezin. Die let er speciaal op hoe bepaalde maatregelen en hoe het beleid meer algemeen in de praktijk uitpakken voor gezinnen.

- De SGP is voor het in de Grondwet opnemen van een artikel waarin de waarde van het gezin expliciet wordt erkend.
- Het belang van gezin en jeugd moet tot uitdrukking komen in een minister voor Gezin en Jeugd.
- Nieuwe wet- en regelgeving mag niet nadelig uitpakken voor gezinnen, in het bijzonder voor gezinnen met kinderen; bestaande fiscale en sociale regelgeving dient kind- en gezinsvriendelijker te worden gemaakt.

Huwelijk

De laatste decennia hebben het klassieke huwelijk en het traditionele gezin veel te verduren gehad. Fanatiek opererend vanuit de ik-ideologie zijn beide instituties stelselmatig aangevallen en van hun unieke positie beroofd. Desondanks blijkt dat nog altijd het merendeel van de bevolking in Nederland trouwt en dat veel kinderen opgroeien in een meerpersoonshuishouden, wat een bewijs is dat de bijbelse grondstructuur van de samenleving het best aansluit bij wat de meeste mensen 'natuurlijk' vinden. Zolang het anti-christelijke en onhistorische denken over het huwelijk dominant is, zal het moeilijk zijn de valse 'verworvenheden' van het revolutiedenken terug te draaien. Toch blijft de SGP daarop aandringen, dwars tegen de trend in. Omdat het onze vaste overtuiging is zó gehoor te geven aan de bijbelse boodschap en het heil van onze naaste te dienen.

- De publieke erkenning van niet-huwelijkse samenlevingsvormen en de gelijkschaking van deze samenlevingsvormen met het huwelijk dient te verdwijnen. Daarbij moet uiteraard wel worden voorkomen dat ongehuwd samenwonen 'loont'.
- De mogelijkheid van het zogenaamde 'homohuwelijk' wordt zo snel mogelijk weer ongedaan gemaakt.
- Ambtenaren van de burgerlijke stand die niet mee wensen te werken aan een 'homohuwelijk' moeten daar het volste recht toe hebben.

Echtscheiding

Al jaren ligt het percentage huwelijken dat strandt, rond de 30%. Naast de pijn en het verdriet dat dit onmiskenbaar geeft bij de partners, zijn het vooral de kinderen die daar nog het meest onder lijden, alle vergoelijkende opmerkingen ten spijt. De getroffen kinderen komen er eerlijk voor uit dat ze 'papa' en 'mama' liever bij elkaar houden. Wetenschappelijk onderzoek legt ook steeds vaker de vinger bij de zere plekken die blijven in het leven van opgroeiende kinderen die al op jonge leeftijd op een gebroken werkelijkheid botsen. Gods gebod 'Gij zult niet echtbreken' is geen dwangbuis, maar een oproep tot trouw en een opgave om ook als het tegenzit en het leven anders loopt dan verwacht, tóch het uiterste te proberen om samen verder te gaan.

- De onder 'paars' afgeschafte plicht voor gehuwden om samen te wonen, dient opnieuw te worden ingevoerd.
- De sluipteg om een huwelijk makkelijk te ontbinden via een zogenaamde flitscheiding, moet worden afgesloten.
- De SGP is voor een verplichte bemiddeling bij echtscheidingen, zeker in die gevallen waarbij er nog de zorg is voor kinderen jonger dan 18 jaar.

Adoptie

Voor kinderen is het het beste, als zij opgroeien bij de eigen ouder(s), in de eigen familie of het eigen land. Niet altijd is dat mogelijk, door wat voor bezwarende omstandigheden dan ook. In die gevallen kan adoptie uitkomst bieden, allereerst voor het kind, maar ook voor getrouwde echtparen die de zorg voor een of meerdere kinderen op zich willen nemen.

- Onnodige belemmeringen, obstakels en tijdrovende procedures voor adoptie moeten zo veel als mogelijk is, worden gestroomlijnd en/of worden geslecht.
- Adoptie door homoparen is geen optie.

Seksualiteit

Seksualiteit komt alleen tot haar recht binnen de trouw en geborgenheid van een huwelijk. Op die momenten gaan de van elkaar houdende man en vrouw écht in elkaar op. Dat is seksualiteit op haar mooist. Dat is dus wezenlijk iets anders dan oppervlakkige lustbeleving, voor geld te kopen handelswaar of een consumptieartikel dat aan de massa wordt aangeboden via de media of andere kanalen. Wie seksualiteit naar beneden haalt door ook hier uit te gaan van de mens die zelf wel uitmaakt wat hij of zij wil, verkeert het mooiste in het slechtste.

- Bij seksuele voorlichting dienen de begrippen liefde, trouw, eerbied en respect kernwoorden te zijn.
- Net als in Zweden dienen prostituanten of 'hoerenlopers' strafbaar te zijn.
- Er moet opnieuw een bordeelverbod komen, met extra inzet van politie en justitie om een eind te maken aan de onlosmakelijk met deze 'branche' verbonden mensenhandel.
- Zolang het bordeelverbod is afgeschaft, dienen gemeenten de vrijheid te hebben om op het eigen grondgebied bordelen te weren.
- De overheid moet 'uitstapprogramma's' voor prostituees stimuleren en ondersteunen.
- Zedenmisdrijven dienen strenger te worden bestraft, met verhoging van de strafmaat. Dat geldt in versterkte mate voor kinderporno en andere vormen van het misbruiken van kinderen.

Zeden

Stuitend is het als mensen in de openbare ruimte geconfronteerd worden met allerlei vormen van onzedelijkheid en aanstootgevend gedrag. Vaak wordt de wens om van dit soort vervuiling verschoond te blijven, afgedaan met het oude liedje dat de staat geen zedenmeester is. Of het al even versleten argument dat de vrijheid van meningsuiting heilig en onaantastbaar is. Gevolg van deze jaren '60-dogmatiek is dat puur op geld beluste lieden gewoon doorgaan met het produceren en op de markt brengen van uitingen en afbeeldingen die aantoonbaar slechte gevolgen hebben. Denk alleen maar aan het compleet verwrongen beeld dat (jonge) mensen via de media krijgen van de omgang tussen jongens en meisjes; een beeld dat mensen beschadigt, soms een heel leven lang.

- Omroepen en anderen die via de media verantwoordelijk zijn voor radio- en tv-programma's, moeten door de overheid (dwingend) aangesproken kunnen worden op wat zij uitzenden.
- Posters of ander (reclame-)materiaal langs de openbare weg mogen geen afbeeldingen of teksten bevatten die aanstootgevend zijn.
- Hetzelfde geldt voor materiaal dat op internet verschijnt.

Gezin als sociaal-economische eenheid

Nederland loopt op allerlei gebieden graag voorop. Niet echter bij de materiële ondersteuning van gezinnen. Dan zit Nederland in Europa bij de middenmoot. Eén van de oorzaken daarvan is dat de regering in de afgelopen decennia haar beleid bewust afstemde op individuen, op mensen die ieder voor zich moeten kunnen bepalen hoe ze door het

leven willen gaan. Waardevolle verbanden als gezin en familie komen pas op het tweede plan.

Het duidelijkst zijn die individualisering en het ermee gepaard gaande emancipatiestreven zichtbaar in de belastingwetgeving en in allerlei sociale regelingen. Daar is het klassieke kostwinnersmodel ingewisseld voor het tweeverdienerschap. Niet meer de vader die de kost verdient voor vrouw en kinderen, is het uitgangspunt in het kabinetsbeleid, maar de situatie dat man én vrouw beiden buitenshuis geld verdienen. Die keuze is ingegeven door ideologische motieven, maar wordt nog eens versterkt door sterk gestegen kosten, bijvoorbeeld voor de aankoop van een huis.

Er is niet veel fantasie voor nodig - slechts een open oog voor de werkelijkheid van alledag om je heen - om te begrijpen dat deze situatie een enorme druk legt op gezinnen. Die druk is extra zwaar in gezinnen waar er kinderen te verzorgen en op te voeden zijn. De allerbelangrijkste verantwoordelijkheid van ouders blijkt in de praktijk dan ook vaak de restpost op de 'gezinsbegroting'. Onderzoek, onder andere van het Nederlands Interdisciplinair Demografisch Instituut (NIDI), maar ook van anderen in binnen- en buitenland, wijst het trouwens ook uit: wie een veeleisende baan wil combineren met goed 'partnerschap' en goed ouderschap, en tegelijkertijd ook nog andere sociale contacten wil onderhouden, krijgt in negen van de tien gevallen te maken met stress en spanningen die op den duur niet meer houdbaar zijn en terugslaan op alle gezinsleden, inclusief de prestaties op het werk.

Kinderopvang

Wat veel liefdevolle ouders en toegewijde grootouders al lang weten, wordt nu ook bevestigd door wetenschappers: de eerste levensjaren zijn cruciaal voor de verdere ontwikkeling van een kind. Het goede dat ze in die prille jaren van hun ouders meekrijgen, is iets waar ze hun hele verdere leven wat aan hebben; wat ze daarentegen onthouden wordt aan warmte en geborgenheid, is iets wat ze eveneens altijd met zich meedragen, maar dan als een pijnlijk gemis. Onderzoek wijst het trouwens ook uit: de klassieke taakverdeling tussen man en vrouw werkt positief uit op het welbevinden van alle gezinsleden. Veel jongeren zeggen ook zelf daar het liefst voor te willen kiezen.

Tegen deze achtergrond moet de SGP, afgezien van die gevallen waar er sprake is van medische of sociale noodzaak, niets hebben van kinderopvang. En dus ook niet van beleid dat erop gericht is om ouders nóg meer mogelijkheden te bieden om hun verantwoordelijkheid ten opzichte van hun kinderen te ontlopen en af te schuiven op bijvoorbeeld scholen en kinderdagverblijven. Ouders die hun ouderschap zó invullen, krijgen er veelal vroeg of laat de rekening van gepresenteerd, net als de kinderen trouwens. Als deze politiek bovendien gemotiveerd wordt met het argument dat vrouwen de arbeidsmarkt op moeten, omdat zij anders hun talenten niet kunnen ontplooien, is dat de wereld op z'n kop en een belediging voor alle moeders die hun verantwoordelijkheid wél zelf invullen. Alsof zij minderwaardig werk verrichten of alleen maar thuis zouden zitten. Het tegendeel is het geval!

Het is de SGP een doorn in het oog dat uitsluitend de ouders die gebruik maken van (du-re) kinderopvang daarvoor door het Rijk financieel worden gecompenseerd, terwijl ouders die zélf kinderopvang regelen (door grootouders bijvoorbeeld, of burens) of er bewust voor kiezen om zélf hun kinderen op te voeden, daar niets voor krijgen. Ook komen ze niet in aanmerking voor de (aanvullende) combinatiekorting. Daarom zou het goed zijn als er een kindgebonden budget kwam. Dat is wel zo eerlijk. Ouders kunnen dan zélf kiezen tussen kinderopvang of de kinderen zélf opvoeden.

- De sollicitatieplicht van alleenstaande ouders in de bijstand met kinderen jonger dan 5 jaar moet onmiddellijk worden afgeschaft. De uitkering voor deze groep moet worden verhoogd.

- De kosten voor kinderopvang komen voor rekening van de werkende ouders zelf. Het is hún keuze, en bovendien: waar twee inkomens binnenkomen is er meer financiële ruimte dan bij anderen.
- De Rijksbijdrage die nu aan kinderopvang wordt besteed en de (aanvullende) combinatiekorting moeten worden omgezet in een kindgebonden budget voor álle ouders met kinderen jonger dan 6 jaar.

Grote gezinnen

De financiële lasten die grote gezinnen hebben, zijn zwaar. Uit onderzoek van het Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting (NIBUD) naar de inkomsten, uitgaven en tijdsbesteding van grote gezinnen blijkt dat de koopkracht van deze gezinnen laag is. Logisch, door de hoge kosten die gemaakt moeten worden voor opleiding en studie, kleding, vervoer en wonen. Bijkomende factor is vaak dat juist in deze gezinnen er dikwijls slechts één kostwinner is.

- De kinderbijslag wordt verhoogd, met name voor gezinnen met meer dan drie kinderen.
- Omdat, mede als gevolg van de lastenverzwaringen in de afgelopen jaren, grote gezinnen onevenredig zwaar zijn belast, moet er bij verdere lastenverzwaringen gekeken worden naar de effecten ervan op gezinnen met meer dan 4 kinderen.
- Bij de toekenning van (aanvullende) studiefinanciering moet het aantal studerende kinderen per gezin van invloed zijn op de hoogte van de studiebeurs.

Belastingdruk

Het huidige belastingstelsel is gebaseerd op een systematiek waarin het individu centraal staat en niet het huwelijk en gezin. Dat leidt tot scheve verhoudingen, waarvan met name kostwinners de dupe zijn. De SGP wil dat bij de heffing van de inkomstenbelasting wordt uitgegaan van de draagkracht per gezin en niet van de draagkracht van ieder individu. Zo worden de lasten eerlijker verdeeld over de huishoudens in Nederland. Het systeem dat in dat verband het best is, is het splitsingsstelsel. Dat houdt in dat de inkomens van de beide echtgenoten bij elkaar worden opgeteld, waarna het in twee gelijke delen wordt gesplitst. Vervolgens worden beide partners individueel belast.

- Bij de inkomstenbelasting moet worden uitgegaan van het splitsingsstelsel. Zolang dat stelsel nog niet is ingevoerd, moet de overdraagbaarheid van de heffingskorting gehandhaafd blijven.
- Het tarief van de eerste schijf van de inkomstenbelasting moet worden verlaagd.

Starters

Gezien de 'huizenmarkt', is het voor starters op de woningmarkt steeds moeilijker om een koophuis te betalen. Zeker voor de alleenverdieners onder hen is dat zwaar, wat er niet zelden toe leidt dat de beide partners moeten blijven werken, ook als het voor één van hen beter is om met het oog op de kinderen of om een andere plausibele reden minder of helemaal niet betaald te werken. Dat is een ongezonde situatie, die waar mogelijk moet worden gecorrigeerd.

- Jongeren en starters die hun eerste huis willen kopen, krijgen financiële steun van het Rijk door middel van een renteloze lening bovenop de reguliere hypotheek.^[1]

Alleenstaanden

Aandacht voor gezinnen hoeft niet en mag ook niet ten koste te gaan van hen die, om welke reden dan ook, alleen staan. Een deel van de maatregelen die de SGP bepleit, pakt ook voor hén positief uit, zoals de beperking van de hypotheekverstrekking en van de aftrek van rentelasten. Op dit moment is het nog zo dat alleenstaanden op de huizen-

^[1] Zie verder het hoofdstuk Bouwen en bewaren, waar ingegaan wordt op de hypotheekrenteproblematiek.

markt moeilijk kunnen opboksen tegen tweeverdieners. Worden de SGP-voorstellen uitgevoerd, dan verandert dat.^[2]

Kosten

Er zijn aanwijzingen dat de balans tussen de inkomsten en kosten van alleenstaanden met een uitkering, niet eerlijk is. Door schaalnadelen blijken zij structureel voor hogere kosten te staan.

- Er moet een goed onderzoek komen naar de kosten die op alleenstaanden drukken. Mocht blijken dat er sprake is van een oneerlijke en onevenwichtige verdeling, dan dient de uitkering voor alleenstaanden verhoogd te worden.

[2] Idem

2. Jeugd en onderwijs

Wie de jeugd heeft, heeft de toekomst. Wie de waarheid van dit gezegde tot zich door laat dringen, beseft dat de beslissingen die nu vallen op het gebied van onderwijs en opvoeding, bepalend zijn voor de vraag hoe Nederland er over pakweg 20, 30 jaar uitziet. Wordt de jeugd beter van het beleid van nu, dan kan, menselijkerwijs gesproken, de toekomst met vertrouwen tegemoet worden gezien. Maar het omgekeerde geldt ook: worden er nú verkeerde keuzes gemaakt voor onze kinderen, dan is de kans groot dat zij én wij er later de kwade vruchten van plukken. Met andere woorden: een goed beleid op het gebied van opvoeding en onderwijs is de beste investering in de toekomst.

Opvoeden is in verreweg de meeste gevallen allereerst een zaak van de ouders. De kinderen die zij hebben *gekregen*, zijn een geschenk uit handen van de Schepper Zelf. Dat is een zware verantwoordelijkheid, die vader en moeder samen delen, met om hen heen vaak gelukkig ook nog de eigen ouders en grootouders. Daarbij mogen ze altijd steunen op de belofte van God dat Hij wijsheid geeft aan iedereen die Hem daar oprecht om vraagt. Ook als er zorgen en moeilijkheden zijn in gezin en familie, staat dat recht overeind: voor de ouders, voor de kinderen en allen die om hen heen staan. Aan die belofte mogen en kunnen zij zich vasthouden!

Het is al gezegd, kinderen zijn een geschenk van God. Ze mogen er zijn, bij de gratie van Hem die het leven gaf. Die wetenschap geeft zin aan ieders leven, omdat je niet een 'toevallig product' van de tijd bent, maar een uniek mens, met een perspectief dat zelfs verder reikt dan het hier en nu. Voor de SGP is dit christelijke uitgangspunt wat betreft ieder mensenleven wezenlijk en onopgeefbaar. En dat heeft gevolgen voor de visie op het onderwijs.

School met de Bijbel

De SGP komt er eerlijk voor uit dat zij het liefst zou zien dat alle kinderen opgroeien bij het licht van een open Bijbel. De achtergrond daarvan is helder: ieder ander onderwijs doet kinderen vreselijk tekort. Of dat nu zogenaamd neutraal onderwijs is of onderwijs uitgaande van een godsdienst waarin Christus niet de eer wordt gegeven die Hem toekomt. Op al deze scholen wordt kinderen iets onthouden wat voor hen -letterlijk en figuurlijk- van levensbelang is. Dat is, voor wie erover nadenkt, een aangrijpende werkelijkheid. In dat licht bezien houdt de SGP haar ideaal van een school met de Bijbel voor iedereen staande.

Vrijheid van onderwijs

Bij gebrek aan een *overheid* met de Bijbel kiest de SGP voor een bijzondere *school* met de Bijbel. De vrijheid van onderwijs dus. Die biedt ouders de gelegenheid om de verantwoordelijkheid ten opzichte van hun kinderen zó in te vullen, dat zij onderwijs kunnen volgen op scholen die aansluiten bij de eigen levensovertuiging. De school is op die manier als het ware het verlengstuk van de opvoeding in de gezinnen en biedt ouders ook de gelegenheid betrokken te zijn bij het onderwijs. Uitzonderingen daargelaten, voldoet de vrijheid van onderwijs in de praktijk al vele jaren lang uitstekend.

Ondanks het positieve dat ermee bereikt is, wordt de grondwettelijk verankerde onderwijsvrijheid steeds vaker aangevallen, niet in het minst uit angst voor de islam en het islamitisch onderwijs. Hoe begrijpelijk die zorgen ook zijn, dat mag nooit een reden zijn, óók niet via de band van het gelijkheidsbeginsel, om het te goeder naam en faam bekend staande christelijk onderwijs dan óók maar aan te pakken. Het is niet goed als de goeden het met de kwaden moeten bezuren. Het beknibbelen op of het afschaffen van de vrijheid van onderwijs leidt er onherroepelijk toe dat er dan nog maar één geloof zal en mag worden onderwezen, te weten het ongelooft van de seculiere kerk!

Het argument dat christelijke scholen maar door de ouders zélf moeten worden betaald klinkt redelijk, maar is bedrieglijk. Alsof christelijke ouders niet óók belasting betalen en op die manier net als iedereen hun steentje bijdragen aan het héle onderwijs. Ook de redenering dat godsdienstonderwijs makkelijk buiten schooltijd kan worden gegeven, snijdt geen hout. Want wie dat zegt, miskent dat het christelijk geloof gevolgen heeft voor meer dan één vak en bovendien, als het goed is tenminste, het héle klimaat op school stempelt.

- Er mag niet getornd worden aan de vrijheid van onderwijs, financieel noch anderszins.
- De onderwijsvrijheid kan alleen functioneren als de scholen zowel bij de aanstelling van personeelsleden als bij het toelaten van leerlingen een eigen beleid kunnen voeren in overeenstemming met doelstelling en grondslag van de school.
- Ouders moeten de grondslag van de school van hun kinderen onderschrijven.
- Er is een begin gemaakt met het vergroten van de autonomie van de scholen, en als vervolg daarop een verdere deregulering. Beide processen moeten worden uitgebouwd.

Leerkrachten

Na de ouders en eventuele andere familieleden, hebben ook de leerkrachten op school een enorme invloed op de opvoeding en ontwikkeling van kinderen en de opgroeiende jeugd - tot en met de puberteit. Dat stelt hoge eisen aan die leerkrachten en de scholen. Extra moeilijk is het dat ze steeds vaker aanlopen tegen leerlingen die de moeilijkheden van thuis meenemen naar school.

Willen de leerkrachten goed hun verantwoordelijke werk kunnen doen, dan mag daar best wat tegenover staan: financieel, maar ook in de sfeer van het bieden van faciliteiten en ondersteuning. Ook tijd is belangrijk, al was het maar om goed op de hoogte te kunnen blijven van wat er allemaal in onderwijsland speelt. Tijd bovendien om meer aandacht te geven aan leerlingen die dat nodig hebben.

- Het moet de overheid er veel aan gelegen zijn om voortdurend te investeren in de kwaliteit van het onderwijzend personeel. Docenten die te maken hebben met kinderen en leerlingen die veel extra aandacht nodig hebben, worden daarvoor gecompenseerd in hun salaris.

Leerlingen

Als er één terrein is waar er in de afgelopen decennia veel overhoop is gehaald, is het wel in het onderwijs. En als er één gebied is waar is gebleken dat niet iedere verandering ook een verbetering is, is het wel in datzelfde onderwijs. Het zou niet goed zijn als scholen en andere onderwijsinstellingen allerlei maatschappelijke, economische en technologische ontwikkelingen zouden negeren. Leerlingen en studenten zouden dan onvoldoende worden voorbereid op de maatschappij waarin ze een plaats moeten zien te krijgen. Maar het is evenzeer verkeerd, zo heeft de praktijk ook uitgewezen, als het onderwijs zomaar klakkeloos achter allerlei trends en nieuwe modeverschijnselen aan holt.

Eén van de ontwikkelingen waarvan nu erkend wordt dat die niet goed is uitpakkt, is het op één hoop vegen van allerlei soorten leerlingen. De gedachte erachter was goed, te weten het voorkomen van gescheiden werelden tussen verschillende groepen leerlingen. Toch blijkt nu dat dit concept niet werkt. Het is in de praktijk ten koste gegaan van zowel de 'leer-kinderen' als de 'doe-kinderen'. De les die 'Den Haag' op basis van de tot nu toe opgedane ervaringen kan trekken, is dat het loont om in het onderwijs (weer) allerlei specialismen aan te bieden, toegesneden op de verscheidenheid die er nu eenmaal is tussen zo vele leerlingen.

- Het beroepskarakter van beroepsopleidingen dient meer geaccentueerd te worden door gericht aan te sluiten bij de belangstelling en ervaring van leerlingen. Steeds moet er een duidelijke relatie worden gelegd tussen theorie en praktijk.

- Het eigen karakter van het voorbereidend wetenschappelijk onderwijs moet tot uitdrukking komen door expliciet verbindingen te leggen met de wetenschap. De aantrekkelijkheid van dat onderwijs kan verhoogd worden door af en toe gastdocenten aan te trekken die enthousiast kunnen vertellen over hun ervaringen.
- Net als in veel andere landen, moeten er ook op Nederlandse onderwijsinstellingen voorschriften komen over de manier waarop de leerlingen zich behoren te kleden.
- Voor leerlingen (trouwens ook voor anderen) is het goed dat scholen goed bereikbaar zijn en niet al te groot. De overheid moet daarom stoppen met het uitoefenen van fusiedrang op onderwijsinstellingen.

Basiskennis

Een aantal vakken is in de afgelopen jaren en decennia minder goed uit de verf gekomen. Dan praat je over de basiskennis die leerlingen blijken te missen in met name de vakken Nederlands en geschiedenis.

Ook blijkt steeds vaker dat leerlingen niet goed zijn voorbereid op een verantwoorde omgang met de 'nieuwe media', terwijl uitgerekend op dat terrein de ontwikkelingen in de samenleving razendsnel gaan en juist jongelui de eersten zijn die er tegenaan lopen en mee om gaan.

In het onderwijs gaat het overigens niet alleen om het overdragen van kennis en kunde, maar óók om het aankweken van goede omgangsvormen en verantwoordelijkheidsbesef. Net als de ouders, hebben de scholen op dat punt een belangrijke taak.

- Voor de vakken Nederlands, geschiedenis en media-educatie moet in het lesrooster meer tijd worden ingeruimd.
- Basisregels als discipline, fatsoen, respect voor de leraar en voor elkaar, het afblijven van andermans spullen en zelfbeheersing, moeten ook op school worden bijgebracht. Leerlingen moeten zich daaraan houden en leerkrachten dienen het goede voorbeeld te geven.

Doelmatigheid

Scholen draaien voor het overgrote deel op overheidsgeld. Dat schept verplichtingen. Publieke middelen moeten doeltreffend en doelmatig worden besteed. Verantwoording over de inzet van middelen is daarom zonder meer terecht. Dat wil niet zeggen dat zomaar klakkeloos allerlei bedrijfsmatige principes in het onderwijs moeten worden toegepast. Scholen hebben eerst en vooral tot taak op te leiden. Dát doel dient bij de inzet van de middelen voorop te staan. Met het aanleggen van economische maatstaven en doelen alléén ben je er dan ook niet. In het onderwijs gaat het óók om zaken die níet economisch te meten zijn. Binnen het kader van wat heet de 'macrodoelmatige bekostiging' dienen scholen daarom vrij te zijn in de keuze van de inzet van de middelen.

- Toetsresultaten kunnen alleen dán goed beoordeeld worden, als deze worden afgezet tegen eerder behaalde resultaten op diezelfde school.
- Het is onontkoombaar dat er voor onderwijs aan leerlingen die extra zorg behoeven, 'open einden' zitten in de financiering.

Betrokkenheid

Omdat op scholen een zware verantwoordelijkheid rust voor de leerlingen, is het goed dat de ouders zich betrokken voelen bij de school waar hun kinderen naar toe gaan. Zij staan immers een deel van de opvoeding af aan de school! Een zekere mate van betrokkenheid mag evenzéér verwacht worden van ánderen die met de school te maken hebben.

De school moet zich er op haar beurt voor inspannen de ouders goed te informeren en ze bij het reilen en zeilen op de school te betrekken. Het is in ieders belang dat deze afstemming zo harmonieus mogelijk verloopt.

- Scholen moeten verplicht worden om het overleg met de ouders (en desgewenst andere betrokkenen) structureel vorm te geven. Zij dienen echter vrij te blijven in de manier waarop ze dat (willen) doen.
- Het accent bij de betrokkenheid van ouders moet zo veel mogelijk liggen bij het bestuur of het lidmaatschap van een schoolvereniging (indien aanwezig).

Hoger onderwijs

Wie verder kijkt dan Nederland klein is, moet constateren dat ons land alleen dán in staat zal zijn tegen de landen om ons heen op te boksen, als we ons hoge kennisniveau vast weten te houden en uit te bouwen. Dat is niet alleen een kwestie van economische noodzaak, maar heeft ook te maken met de maatschappelijke vragen waar we tegenaan lopen, bijvoorbeeld in de zorg, wat betreft de integratie, het milieu en de veiligheid. Wie niet groot is, moet slim zijn. 'Nederland kennisland' is een mooie slogan, maar die moet wel inhoud krijgen.

Kweekplaatsen van kennis zijn de universiteiten, hogescholen, onderzoeksinstituten en (research-afdelingen van) bedrijven. Willen zij hun brede maatschappelijke, en wat de SGP betreft, duidelijk bijbels genormeerde verantwoordelijkheid adequaat kunnen invullen, dan moet de overheid daarbij een handje helpen. Dat kan financieel, maar ook door deze instellingen en bedrijven tegemoet te komen in 'kwalitatieve' zin.

- Het starten van nieuwe opleidingen moet makkelijker worden door o.a. minder regels.
- Het aantal promotieplaatsen moet worden vergroot en de doorstroommogelijkheden moeten worden bevorderd.
- Internationale samenwerking is in de huidige tijd onontbeerlijk, reden waarom onnodige belemmeringen op dat gebied moeten worden weggeruimd.
- Er moet ruimte komen voor topuniversiteiten die zich in kwalitatieve zin onderscheiden. Hier kunnen de beste studenten een opleiding krijgen die hen voorbereid op een baan waar toepassing van de nieuwste wetenschappelijke kennis een fundamentele rol speelt. Topuniversiteiten mogen selecteren aan de poort.
- Hogescholen en universiteiten worden gestimuleerd meer aansluiting te zoeken bij het bedrijfsleven om zo de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt te verbeteren.

Jeugdbeleid

Investeren in de toekomst van kinderen, wil evenzeer zeggen: oog houden op de opgroeiende jeugd als ze de school hebben verlaten en géén onderwijs meer volgen. Trouwens, ook als hij of zij nog onderwijs volgt, wil dat nog niet zeggen dat iedere jongere kan worden 'gevolgd'. Jongelui die zich aan school en andere onderwijsvormen onttrokken hebben (en dat zijn er heel wat), blijken in de praktijk vaak moeilijk 'grijpbaar'. Het is één van de redenen waarom er zo veel mis gaat met juist deze groep opgroeienden, met alle gevolgen van dien voor henzelf en hun omgeving, of dat nu de gezinsleden zijn of degenen die in meer en mindere mate last hebben van hun gedrag.

Veel wangedrag is terug te voeren tot thuis, waar de kiem wordt gelegd voor wat 'probleemjongeren' en 'hangjongeren' buitenshuis allemaal uitspoken. Ook op school kunnen attente docenten en leraren dikwijls al signaleren dat er iets mis is. Hulpverleners beklemtonen vanuit hun eigen ervaringen dat naarmate problemen eerder worden onderkend, de aanpak makkelijker en de remedie succesvoller is. Daarom is een goede samenwerking van alle hierbij betrokken 'instanties' van onnoemelijk belang.

- Schoolmaatschappelijk werk moet de samenwerking met andere hulpverleners verbeteren en waar nodig niet vrijblijvende opvoedingsondersteuning bieden aan probleemgezinnen.

- Actiever dient te worden opgetreden tegen kindermishandeling, geweld en andere misstanden 'achter de voordeur'.
- Het inschakelen van pleeggezinnen heeft de voorkeur boven opname in een instelling. Daartoe moeten de fiscale aftrekmogelijkheden voor pleeggezinnen worden verruimd.
- Het preventieve jeugdbeleid van de gemeente en de jeugdzorg die door de provincies wordt gegeven, blijken onvoldoende op elkaar afgestemd te zijn. Een goede samenhang is onontbeerlijk voor alle betrokkenen. Ouders moeten weten waar ze terecht kunnen en niet heen en weer gestuurd worden tussen gemeente en provincie.
- Zowel bij de ondersteuning als bij de zorg moet er voluit ruimte zijn voor hulp die aansluit bij de identiteit van het gezin.
- Om de wachtlijsten snel en sterk terug te dringen moet er meer geld vrijgemaakt worden voor de jeugdzorg.

Drugs en alcohol

Veel problemen met de jeugd zijn een gevolg van en komen aan de oppervlakte in overmatig alcoholgebruik en verslaving aan verdovende middelen. Anders gezegd: verslaving is zowel oorzaak als gevolg van veel ellende. Zelfs politici die dit erkennen, deinzen echter terug voor het nemen van harde maatregelen om hier écht iets te gaan doen. Bovendien zijn zowel alcohol als drugs in Nederland wel erg makkelijk te bekomen.

Deze laffe houding heeft ertoe geleid dat het in Nederland van kwaad tot erger is gegaan. In ieder geval is Nederland nu recordhouder wat betreft het alcoholgebruik door jongeren! Bij het gebruik van verdovende middelen 'scoort' Nederland eveneens goed – tot onze eigen schade en schande, maar vooral van de jongelui die gewoon aan hun lot zijn overgelaten.

- Op scholen dient al vroeg gewaarschuwd te worden voor de gevaren van alcohol en verdovende middelen.
- Alle coffeeshops moeten gesloten worden. Als dit (nog) niet mogelijk is, mogen ze zich niet bevinden binnen een straal van drie kilometer van een school, andere onderwijsinstelling of sportclub.
- Gemeenten moeten de mogelijkheid krijgen om op te treden tegen jongeren die zich te buiten (dreigen te) gaan aan alcoholgebruik of drugs, óók als er nog geen sprake is van overlast. Lokale toezichthouders die de situatie goed kennen, kunnen daarbij goed helpen.
- Alcoholverkoop aan jongelui onder de achttien jaar moet worden verboden.
- De accijns op alcoholische dranken moet worden verhoogd.
- Het aantal verkooppunten voor alcoholische dranken moet drastisch worden verminderd.

3. Zorg voor elkaar

Oog voor de ander is allereerst een zaak van het hart, een zaak van iedereen. Niemand mag zich aan zijn of haar verantwoordelijkheid onttrekken. Maar er is meer. Want zorg voor de naaste is óók een opgave voor familieleden, voor kerken en organisaties, en – niet in het minst- voor de overheid. Het is bijbels om in dit verband te spreken over de overheid als ‘het schild van de zwakken’. Met andere woorden: ook ‘vadertje staat’ moet zijn steentje bijdragen aan de hulp voor allen die op anderen zijn aangewezen. Dat kan onder andere door zorgverleners te ondersteunen, maar dat kan ook direct, door het beschikbaar stellen van voorzieningen en geld. Uiteindelijk is het de patiënt waar het in de gezondheidszorg om moet draaien. Die mag niet in de verdrukking komen tussen het geweld van zorgaanbieders en zorgverzekeraars.

Voor de financiering van de zorg stond de afgelopen periode centraal. Begrijpelijk, want de kosten waren en zijn enorm. En als de bevolkingsprognoses kloppen en de medische techniek zich verder blijft ontwikkelen, zal de betaalbaarheid een belangrijk thema blijven. Daarbij moet het uitgangspunt zijn en blijven dat iedereen die hulp nodig heeft, die zorg ook moet kunnen krijgen. De basiszorg die grote groepen ten goede komt, gaat daarbij vóór allerlei technologische ontwikkelingen die –hoe waardevol ook- slechts enkelingen ten goede komen. Goede zorg is in het bijzonder van belang voor mensen die om wat voor reden dan ook extra kwetsbaar zijn, zoals (chronisch) zieken, gehandicapten en ouderen. Hulp aan hen is een dure plicht; niet zozeer omdat er veel geld mee gemoeid is, maar omdat dat een bijbelse roeping is. De kwaliteit van de samenleving is af te meten aan de bereidheid om voor elkaar klaar te staan.

Het leven is broos en breekbaar. Dat is het best zichtbaar als er zich een kindje aandient en wanneer een mens sterft en op het punt staat God te ontmoeten. Juist in die fases van het menselijk bestaan, zijn liefdevolle zorg, toewijding en begeleiding van onschatbare waarde. In dat licht bezien zou de overheid er een eer in moeten stellen om het leven te beschermen en degenen die zich daar met hart en ziel voor inzetten te helpen. Want het leven is geen mensenwerk, maar een Godsgeschenk. Dat verplicht tot heilig ontzag en eerbied, en verbiedt ons ook om achteloos en roekeloos met dat leven om te gaan, bijvoorbeeld door overmatig alcoholgebruik, het gebruik van drugs of een anderszins ongezonde leefstijl.

Zorgstelsel

Het heeft lang geduurd, maar de herziening van het zorgstelsel is in de afgelopen kabinetsperiode eindelijk rond gekomen. Er is nu één zorgverzekering voor iedereen. Deze moeizame operatie was noodzakelijk om het stelsel doorzichtiger te maken, betaalbaar te houden en om overbodige bureaucratie te voorkomen. Wie overigens denkt dat hiermee het onderwerp ‘marktwerking in de zorg’ definitief van de agenda is afgevoerd, vergist zich. Gelet op de kostenontwikkeling blijft dit onderwerp actueel. Hoewel er ook hier best ruimte mag zijn voor ondernemerschap en particulier initiatief, de SGP blijft kritisch over een volledige marktwerking op dit beleidsterrein.

Uit de eerste praktijkervaringen blijkt inmiddels dat niet alle effecten van de stelselherziening even goed zijn ingeschat. Op onderdelen is er dus best nog wel het een en ander te verbeteren. Daarbij gelden twee belangrijke voorwaarden: de kwaliteit van de zorg moet gegarandeerd blijven en de lasten per gezin of individu moeten eerlijk verdeeld zijn. Voor de SGP was en blijft belangrijk dat alleen ingestemd kan worden met verdere marktwerking als duidelijk is dat publieke belangen zoals kwaliteit, toegankelijkheid en continuïteit er niet op achteruit gaan.

- Gezond leven en voldoende lichaamsbeweging kunnen bijdragen aan het verminderen van de zorgkosten. De overheid moet daarom stimuleren dat mensen zich op een gezonde manier kunnen ontspannen en sporten, bijvoorbeeld door de aanleg of verbetering van regionale fietsroutes en wandelpaden.

- Het wettelijk basispakket in de Zorgverzekeringswet moet opgeschoond worden voor ethisch onaanvaardbare zaken als (medisch niet-noodzakelijke) abortus, maar afgezien daarvan is een verdere verkleining van het pakket ongewenst.
- Waar blijkt dat het nieuwe zorgstelsel gezinnen onevenredig treft, moet die scheefgroei worden rechtgetrokken.
- De DBC-tarieven (diagnosebehandelcombinatie) moeten beter aansluiten op de reële kosten per patiënt.
- Binnen de basisverzekering moet er ruimte blijven voor eigen verantwoordelijkheid door eigen risico's en/of eigen bijdragen.
- De optelsom van de eigen bijdragen voor de diverse zorgwetten (WMO, AWBZ, ZVV), kan per persoon/gezin extreem hoog oplopen. Om dat te voorkomen moet die optelsom aan een inkomensafhankelijk maximum worden gebonden.
- In plaats van de zogenaamde 'no-claim' komt er een verplicht eigen risico.
- Er mag geen selectie plaatsvinden voor de zorgverzekering op basis van uitslagen van genetische tests.
- Voor mensen die gemoedsbezwaren hebben tegen verzekeringen moet er een fatsoenlijke regeling zijn.
- Het aantal uren kraamzorg waar iemand een beroep op kan doen, moet worden vergroot.

WMO en mantelzorg

De nieuwe Wet op de maatschappelijke ondersteuning (WMO) moet per 1 januari 2007 maatwerk gaan leveren in de zorg. Dat gebeurt onder meer door gemeenten op het gebied van de zorg meer bevoegdheden en mogelijkheden te geven. Ondersteuning dicht bij de mensen is een lofwaardig streven, waar de SGP ook graag haar medewerking aan heeft verleend. Maar ook hier geldt dat de praktijk moet uitwijzen of de hooggestemde verwachtingen kloppen.

De SGP heeft het voor elkaar gekregen dat er nu een financiële ondersteuning van € 250 wordt ingevoerd voor iedereen die zich belangeloos inzet voor anderen. Dat 'schouderklopje' is belangrijk, maar naast geld is er vooral ook goede begeleiding nodig wil de mantelzorg écht van de grond kunnen komen.

- Zorg 'werkt' voor zowel de 'ontvanger' als de 'gever' het best als die wordt gegeven vanuit een duidelijke identiteit. Daarom moet er in iedere gemeente ruimte zijn en blijven voor 'identiteitsgebonden' hulpverlening.
- Ieder die dat wil en nodig heeft moet recht hebben op een persoonsgebonden budget.
- De manier waarop gemeenten de compensatieplicht uitvoeren moet kritisch worden gevolgd. Iedereen moet recht blijven hebben op de ondersteuning die men nodig heeft om zo goed mogelijk te kunnen deelnemen aan de samenleving.
- Gemeenten doen er goed aan kerken en diaconieën te betrekken bij de uitvoering van de wet.

Werkers in de zorg

Dagelijks wordt er heel veel (goed) werk gedaan door vele honderdduizenden mensen die zich inzetten voor anderen. Deze werkers in de zorg kunnen niet genoeg gewaardeerd worden! Helaas ontbreekt het daar echter nogal eens aan, want zowel financieel als wat betreft arbeidsvoorwaarden is het geen vetpot. Dat moet en dat kan anders.

- De cijfers tonen aan dat een steeds groter percentage van het zorgbudget gaat naar het (semi-)management. Die scheefgroei moet weer worden rechtgetrokken, zodat de 'eerste hulp' aan de hulpbehoevenden weer voorop komt te staan.
- Het werken in de zorg moet marktconform beloond worden, zodat de verzorgende beroepen weer aantrekkelijker worden. Voor zorgverleners moeten er bovendien meer en ruimere financierings- en verlofmogelijkheden komen. Door betere arbeidsomstandigheden kan een goede bijdrage geleverd worden aan het terugdringen van het hoge ziekteverzuim.

- Vrijwilligers die de handen uit de mouwen willen steken in de zorg voor zieken en ouderen, moeten zo weinig mogelijk lastiggevallen worden met papieren rompslomp en bureaucratische regeltjes.
- Zorgwerkers die gewetensbezwaren hebben tegen bepaalde handelingen mogen om die reden niet worden achtergesteld, laat staan ontslagen.

Medische zorg

De medische zorg in Nederland staat op een hoog niveau. Dat is iets om dankbaar voor te zijn. Ook iets om zuinig op te zijn. De overheid moet, voorzover zij daarin een eigen verantwoordelijkheid heeft (en die is niet gering!), er een eer in stellen om er 'bovenop te zitten'. Nergens kunnen fouten en wantoestanden zulke ernstige consequenties hebben als in de medische wereld.

- Het recht op de keuze van een eigen huisarts moet blijven bestaan voor iedereen.
- Er moeten meer huisartsen opgeleid (kunnen) worden. Alleen zo kan ervoor worden gezorgd dat huisartsen meer tijd kunnen besteden aan hun patiënten.
- De maximum aanrijtijden voor ambulances moeten beter worden gehandhaafd.
- Er moet ruimte blijven voor kleinschalige ziekenhuizen in het hele land. Die voorzien in een duidelijke behoefte, zowel voor patiënten als voor hun familie en bekenden.
- In de ziekenhuizen moet er meer aandacht komen voor digitalisering van de patiëntendossiers, zodat de kwaliteit toeneemt en de papierbergen die nu nog dagelijkse praktijk zijn tot het verleden gaan behoren.

Ouderen

Dat steeds meer mensen kunnen genieten van hun 'oude dag', is een zegen! Tegelijkertijd geldt dat de ouderdom met gebreken komt. De hulp die dan nodig is, komt –als het goed is- allereerst van familie en andere naasten. Daarnaast is het echter eveneens noodzakelijk dat allerlei instanties, en ook de overheid, bijspringen.

- Ouderen die niet (meer) thuis kunnen blijven, dienen, naar wat voor soort tehuis ze ook gaan, recht te hebben op een kamer waar voldoende privacy is gegarandeerd.
- Dementie zal de komende jaren toenemen. Daarom moet actief worden ingezet op voorzieningen om de patiënt en diens omstanders te ondersteunen.
- Er moet voor worden gezorgd dat ouderen in hun direct omgeving geld kunnen opvragen. Zo niet, dan moeten financiële instellingen er anderszins voor zorg dragen dat ouderen aan hun geld kunnen komen.

Gehandicapten

Letterlijk en figuurlijk stuiten mensen met een handicap nog geregeld op allerlei drempels. De SGP vindt dat dit absoluut niet kan, en gelukkig is er al veel bereikt om gehandicapten alle kansen te bieden die ze nodig hebben om volop mee te kunnen doen. Maar er kan nog meer.

- Mensen met een handicap dienen juridisch recht te blijven hebben op persoonsgebonden budgetten.
- Goede samenwerking tussen de instanties is nodig om te voorkomen dat mensen van het WMO-kastje naar de AWBZ-muur worden gestuurd.
- Mensen met een handicap kunnen hun persoonsgebonden budget ook besteden aan inwonende familieleden, uiteraard alléén als die familieleden ook daadwerkelijk de zorg verlenen die nodig is.
- Voor gehandicapten dienen voldoende (verschillende) mogelijkheden te zijn om zo normaal mogelijk en zinvol bezig te zijn. Dat kan in het gewone arbeidsproces zijn, maar ook is te denken aan initiatieven als bijvoorbeeld zorgboerderijen.
- De toegankelijkheid van publieke voorzieningen en het openbaar vervoer moeten worden verbeterd. Dat is handig voor iedereen – wel of geen handicap!

Medische techniek

Het is al vaak gezegd: niet alles wat kan, mag. De noodzaak om deze uitspraak te blijven herhalen is er zolang onderzoekers en wetenschappers de grenzen blijven verleggen zonder zich af te vragen of hun kennisvermeerdering ook bijdraagt aan een beter bestaan. Toegegeven, het is moeilijk om in een steeds opener wereld grenzen te stellen. Daar staat tegenover dat wie de zaken op z'n beloop laat, vroeg of laat zichzelf tegenkomt en dan kan het wel eens te laat zijn.

- Genetisch onderzoek moet getoetst worden aan ethische criteria.
- Genetisch materiaal mag slechts worden gebruikt voor scherp afgebakende doeleinden.
- Ethisch laakbare onderzoeken moeten bij wet worden verboden.
- Voor stamcelonderzoek mogen alleen cellen gebruikt worden van volwassenen, en dus niet van embryo's. Het verbod om embryo's als onderzoeksmateriaal te gebruiken moet in de Embryowet gehandhaafd blijven.
- Internationale handel met menselijk erfelijk materiaal, o.a. via internet, moet worden tegengegaan.
- Het verbod op therapeutisch kloneren moet permanent worden.

Abortus

Voor velen is de abortusdiscussie een gepasseerd station. Voor de SGP niet! Het is en blijft ten hemel schreiend dat er in een 'beschaafd' land als Nederland iedere werkdag 130 kinderen het recht om te leven wordt ontnomen. Het 'Gij zult niet doodslaan' wordt hier op de gruwelijkste wijze overtreden. Bovendien blijken de 'remmen' in de Abortuswet absoluut niet te werken. Het liefst ziet de SGP die wet weer verdwijnen, maar nú die er ligt, is het zaak deze wél na te leven. De noodzaak daarvan is nog eens onderstreept door de recente evaluatie van de wet, die laat zien dat juist de beschermende bepalingen in die wet zeer slecht worden nageleefd.

- De beschermwaardigheid van het menselijk leven moet worden vastgelegd in de Grondwet.
- De beraadtermijn van vijf dagen moet worden uitgebreid en ook echt worden gebruikt om met ongewenst zwangere vrouwen te zoeken naar de beste oplossing. Vooral moeten de alternatieven voor abortus (adoptie bijvoorbeeld) worden besproken en dienen de consequenties van een abortus voor moeder en kind serieus aan bod te komen.
- De beraadtermijn moet ook van toepassing zijn bij een zogenaamde overtijdbehandeling.
- Het toezicht door de Inspectie voor de Gezondheidszorg moet worden versterkt.
- Er moet extra geld en ondersteuning komen voor de opvang van meisjes en vrouwen die ongewenst zwanger zijn.
- Ook 'de stem van de vader' moet worden verankerd in de wet.
- Prenataal onderzoek mag geen voorsorteerroute zijn voor abortus. Daarom moet daar uiterst terughoudend mee worden omgegaan.
- Er dient een grondig onderzoek te komen naar de psychische en emotionele gevolgen van abortus voor de vrouw.

Euthanasie en palliatieve zorg

Waar mensen het recht van God over het leven in eigen hand nemen, gebeuren er ongelukken. Dat wil niet zeggen dat er geen schrijnende noodsituaties kunnen zijn waarbij je verstand stil staat: ondraaglijke pijn, onpeilbaar leed en onbeschrijflijke eenzaamheid. Euthanasie, actieve levensbeëindiging, en hulp bij zelfdoding bieden daarvoor echter nooit een echte oplossing. Voor een groot deel kan die oplossing wél gevonden worden door een goede pijnbestrijding en liefdevolle zorg aan het (sterf)bed. In hospices en vergelijkbare huizen gebeurt dat al, en op dit terrein kan er nog véél en véél meer. De regering zou er een eer in moeten stellen mensen en organisaties tegemoet te komen om

goede initiatieven op dit punt te ondersteunen. Zowel bij de verzorgers als bij de verzorgden zijn de mogelijkheden van de palliatieve zorg nog te weinig bekend.

- Als levensbeëindiging op verzoek al onaanvaardbaar is, geldt dat nog eens te meer voor levensbeëindiging van mensen die hun wil níet (hebben) kunnen uiten. Dat laatste geldt wel heel speciaal voor gehandicapte pasgeborenen ('Groningenprotocol').
- 'Klaar-met-het-leven-zijn' en dementie mogen nooit een euthanasiemotief zijn.
- Voorzover terminale sedatie in de praktijk een 'mooie' uitweg is om onder de Euthanasiewet uit te komen, moet die weg worden afgesloten.
- Er moet nóg meer (structureel) worden geïnvesteerd in palliatieve zorg en de beschikbaarheid van allerlei vormen en middelen om de pijn te bestrijden, ook voor groepen met bijzondere kenmerken, zoals kinderen, gehandicapten en mensen die dementeren.
- Initiatieven en projecten met als doel om mensen in hun laatste, vaak moeilijke en zware levensfase te begeleiden, moeten financiële en andere steun ontvangen.
- In de opleiding van artsen en verzorgenden moet meer aandacht komen voor hoogwaardige palliatieve zorg.

4. Samenleven onder druk

Als er één onderwerp is dat de afgelopen jaren de gemoederen heeft beziggehouden, is het wel de vraag hoe we moeten samenleven met een steeds groter wordende groep mensen in ons land die een andere herkomst heeft, en er veelal een andere godsdienst en een andere leefwijze op na houdt. Lang staken velen in Den Haag de kop in het zand voor de enorme problemen van zo'n multiculturele en multireligieuze samenleving. Tot '11 september', Pim Fortuyn en de moord op Theo van Gogh, toen bleek dat deze naïviteit gevaarlijk was. Het besef drong door dat er óók grenzen zijn aan de instroom van 'nieuwe Nederlanders'. De groeiende aanhang van de islam in Nederland heeft in de achterliggende jaren voor veel spanningen gezorgd, en het ziet er niet naar uit dat dit op korte termijn beter zal worden. Daarnaast kampen veel allochtonen, ondanks alle inspanningen om dat te veranderen, tot op de dag van vandaag met beduidende achterstanden.

De vaak heftige debatten over dit thema kunnen niet los worden gezien van de wereldwijde opkomst van de islam. Overal in de wereld leidt dat tot spanningen: het Midden-Oosten voorop, maar ook in Rusland, Indonesië, in veel Afrikaanse landen, én in Europa. In bijna alle islamitische landen hebben andersdenkenden, waaronder veel christenen, het zwaar te verduren. Wat het beeld van de islam momenteel het meest bepaalt, zijn radicalisering, haat, intolerantie en geweld tegen andersdenkenden. Zaken die botsen met de waarden die in Nederland gekoesterd worden, ja wat meer is: die haaks staan op basiswaarden van het christendom.

De SGP is een partij die staat en gaat voor een samenleving waarin alle mensen doordrongen zijn van de ernst en beloften van het unieke Evangelie. Vanuit die overtuiging kan de SGP onmogelijk de opvatting delen dat alle godsdiensten gelijk zijn. Dat is niet zo. Niet alleen inhoudelijk zijn er hemelsbrede verschillen, in het licht van onze geschiedenis en cultuur is het ook historisch onjuist alle religies over één kam te scheren. Moskeeën zijn allesbehalve een verrijking voor Nederland, net zomin als uitingen van andere godsdiensten en ideologieën dat zijn, waar Jezus Christus niet in het middelpunt staat.

In één adem moet daar het christelijke basisprincipe aan worden toegevoegd dat alle mensen gelijkwaardig zijn en recht hebben op bijvoorbeeld scholing, werk, inkomen en een goede gezondheidszorg. Dat uitgangspunt verplicht tot het bestrijden van achterstelling en onrecht. En als het gaat om de toelating van asielzoekers en anderen die hun heil in Nederland zoeken, komt het aan op het vinden van een goed evenwicht tussen enerzijds rechtvaardigheid en anderzijds barmhartigheid.

Integratie en inburgering

Er is in de voorbije kabinetsperiode veel geïnvesteerd in nieuwe wetten en maatregelen die ertoe moeten leiden dat het in Nederland goed samen leven is en blijft. Dat vergde en vergt veel aanpassingen, vooral van degenen die tot dan toe dachten dat wie eenmaal 'binnen' was figuurlijk evenééns binnen was. De tijd van de vrijblijvendheid is voorbij. Naast rechten zijn er plichten, die ook daadwerkelijk moeten worden nageleefd. Van niemand mag verwacht worden dat hij of zij de schutskleur aanneemt van de (platte) Nederlandse massacultuur, maar iedereen is wél gehouden zich aan de Nederlandse wetten en regels te houden. Dat is wel het minste. Bovendien mag verwacht worden dat wie hier, al dan niet tijdelijk, wil blijven, zich de moeite getroost om zichzelf ook zelfstandig te kunnen redden.

- Discriminatie op basis van ras, afkomst of huidskleur is in strijd met de bijbelse gelijkwaardigheid van mensen. Een krachtige bestrijding daarvan blijft nodig.
- Met name in het onderwijs en op de arbeidsmarkt zijn er nog veel achterstanden te overwinnen. Overheid en sociale partners moeten zichzelf verplichten tot een extra inspanning om die achterstanden in te lopen en weg te werken.

- Een verplichte inburgering blijft nodig, al was het maar om het dichtbevolkte Nederland voor iedereen leefbaar te houden. Iedereen heeft er baat bij als de nieuwkomers op eigen benen kunnen staan.
- De uitvoering van de Wet Inburgering moet voortvarend ter hand worden genomen. Gemeenten moeten door het Rijk financieel en bestuurlijk in staat worden gesteld om daar lokaal handen en voeten aan te geven. Daarnaast moeten er middelen gereserveerd worden om ook oudkomers met een achterstand alsnog een inburgeringscursus te laten volgen.
- In de inburgeringscursus moet uitdrukkelijk aandacht zijn voor het probleem van het antisemitisme.
- De mogelijkheden om er een dubbele nationaliteit op na te houden moeten worden beperkt tot gevallen waarin het land van herkomst het opgeven van de 'herkomstnationaliteit' feitelijk of juridisch onmogelijk maakt. Ook vluchtelingen van wie om veiligheidsredenen niet kan worden gevegd dat ze in het land van herkomst een afstandsverklaring vragen, mogen de dubbele nationaliteit houden.
- Gestimuleerd moet worden dat nieuwkomers zich zo snel mogelijk laten naturaliseren. Wie in woord en/of daad er blijk van geeft een gevaar te zijn voor onze samenleving moet het Nederlanderschap (kunnen) worden ontnomen.
- Spreiding van allochtonen is nodig om te voorkomen dat probleemwijken nog verder verloederen. Dat kan indirect door de verantwoordelijke instanties in staat te stellen allochtonen geen woonruimte toe te kennen als het percentage allochtonen in een bepaalde wijk te hoog wordt.
- Het probleem van de 'zwarte scholen' kan het best en het meest effectief worden bestreden door te werken aan een evenwichtiger samenstelling van de bevolking in de wijken.

Islam

Gelet op de omvang van de groep die het aangaat én gelet op de aard van de problemen die spelen, is speciale aandacht voor de islamieten gerechtvaardigd. Nu al staan ruim 1 miljoen personen als zodanig te boek, waarmee de islam de snelst groeiende godsdienst in Nederland is. Nogal wat problemen concentreren zich juist bij de radicalen onder hen, met name onder jongeren. In plaats van zich aan te passen, blijken zij zich af te zetten tegen Nederland, en heus niet alleen omdat dat 'hoort' bij hun leeftijd. Het is ook terug te voeren op (sociale) achterstanden en past in het wereldwijde beeld van een opkomende, radicale en compromisloze islam. Mede om gettovorming en een gevaarlijk isolement te voorkomen, is (de opbouw van) een 'islamitische zuil' hoogst onwenselijk.

- De AIVD, maar ook anderen, waaronder ook de moslimgemeenschap zelf, moeten alert blijven op radicalisering onder met name jongeren.
- Gebeuren er op islamitische scholen of in moskeeën dingen die niet door de beugel kunnen (zoals het zaaien van haat of het verheerlijken van geweld), dan moeten die scholen en moskeeën gesloten worden.
- De bouw van moskeeën mag niet worden bevorderd. In ieder geval mag er geen vergunning worden verleend voor de bouw van opzichtige 'megamoskeeën'.
- Radicaal-islamitische invloeden vanuit het buitenland, waaronder de komst van haatzaaiende imams naar Nederland, worden met kracht tegengegaan.
- Antisemitisme leeft breed onder moslims, waarbij de diepgewortelde Jodenhaat nog wordt aangewakkerd door radicale zenders en andere media, die er alles aan doen om het westen, Israël in het bijzonder, te demoniseren. Nederland moet daarom al het mogelijke doen om zulke zenders te blokkeren en ook internationaal aandringen op en werken aan harde maatregelen.
- Uitingen van antisemitisme, waaronder het ontkennen van de holocaust, moeten consequent en hard worden aangepakt. Het OM laat dit punt nog té veel sloffen.

Asielbeleid

Politiek asiel is een recht dat van oudsher verleend werd aan mensen die in het gebied waar ze vandaan kwamen, vervolgd werden en gevaar liepen 'voor lijf en leden'. Mensen

in nood dus, die, als ze teruggestuurd werden niet zeker waren van hun leven. Voor deze 'noodgevallen' moet er, ondanks het feit dat Nederland een klein land is met een relatief hoog inwonertal, plaats zijn. Dat is een kwestie van christelijke barmhartigheid. De andere kant van de medaille is dat asiel in principe tot dit soort noodgevallen beperkt moet worden, en dat, als 'de kust weer veilig is', terugkeer naar het land van herkomst in de rede ligt. Alleen zo kan er ook weer plaats komen voor weer ánderen die in nood verkeren.

- Nog steeds blijkt dat de IND niet kan doen wat ze behoort te doen. Daarom dient de organisatie van de IND dringend te verbeteren.
- De behandeltijd van asielaanvragen moet drastisch worden bekort. Hoe langer een procedure loopt, hoe slechter het is - zowel voor betrokkenen zelf als voor de draagvlak voor het asielbeleid.
- Vluchtelingen die in het land waar ze oorspronkelijk vandaan komen 'gevaar voor lijf en leden lopen' hebben het volste recht op asiel en mogen pas worden teruggestuurd als duidelijk is dat de situatie weer veilig is en zij een normaal leven kunnen leiden. Bij twijfel geen terugkeer.
- Bij het opstellen van ambtsberichten op basis waarvan de regering bepaalt of een herkomstland of -gebied (weer) veilig is, moet meer aandacht gegeven worden aan de vaak benarde positie van christenen.
- De scherpe eisen voor reguliere migratie (inkomen, leeftijd, woning) moeten worden gehandhaafd.
- Een goed asielbeleid werkt alleen als daar een goed terugkeerbeleid aan vastzit. Meer dan tot nu toe moet daar op worden ingezet, waarbij het zaak is dat Rijk en gemeenten elkaar ondersteunen, niet tegenwerken. Het mag in geen geval meer voorkomen dat uitgeprocedeerde asielzoekers en hun gezinnen die zelf loyaal meegewerkt hebben aan hun terugkeer op straat terecht komen.
- Te veel uitgeprocedeerden vertrekken met onbekende bestemming. In de praktijk betekent dat dikwijls: illegaal verblijf in Nederland. Terugkeer onder toezicht van de Nederlandse autoriteiten moet daarom uitgebreid worden.
- De termijn voor vreemdelingenbewaring dient zo kort mogelijk te zijn, zeker als er kinderen bij betrokken zijn. Voorkomen moet worden dat gezinnen 'uit elkaar worden getrokken'.
- Er moet meer aandacht worden besteed aan de veiligheid van vrouwen en alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv's) die in opvangcentra verblijven.

5. Recht en orde

De rechtsstaat is een groot goed, waard om zuinig op te zijn dus. Kern daarvan is dat alle burgers, maar ook de overheid, zich houdt aan de vastgestelde wetten en dat er zorgvuldig wordt omgegaan met de diverse grondrechten. Onlosmakelijk daarmee verbonden is dat er ook daadwerkelijk de hand wordt gehouden aan die regels en dat degenen die dat niet doen, worden gestraft. Dat behoort tot het wezen van de taak van de overheid: het zorgen voor orde en veiligheid en het bevorderen van recht en gerechtigheid. De overheid is immers Gods dienaar.

Het vertrouwen in de overheid is lang sterk op de proef gesteld, onder meer door onrustbarende hoge cijfers over criminaliteit en vandalisme. Het gevolg was dat 'gewone mensen', die hier steeds vaker de dupe van werden, het gevoel kregen door de overheid in de steek te zijn gelaten. Dat 'onveiligheidsgevoel' is nog eens extra aangewakkerd door de begrijpelijke angst voor terroristische aanslagen. Weliswaar is er op dit terrein in de afgelopen periode winst geboekt, maar er is méér nodig. Té veel zaken blijven onopgelost of onafgedaan, terwijl veel daders er nog te makkelijk van af komen. En de 'waarden-en-normen-discussie' is bij lange na nog niet af.

Ondertussen praat 'Den Haag' al jaren over de kloof tussen burgers en bestuur en is er veel tijd verdoen met even oude als kansloze voorstellen om het staatsrecht te 'vernieuwen'. Alsof dát het probleem is! Waar de burger beter van wordt, ja zelfs récht op heeft, zijn vertegenwoordigers die staan voor hun zaak, die betrouwbaar en integer zijn. Bestuurders die ook daadwerkelijk iets voor hem of haar betekenen. Niet met woorden, maar met daden. Niet over x jaar, maar binnen een redelijke termijn en zonder overbodige rompslomp. Alleen zó kan iets van het verloren vertrouwen teruggewonnen worden.

Politie

De eerste, meest zichtbare schakel in de keten van rechtshandhaving, is de politie. Kan die goed uit de voeten, dan is dat al het halve werk. Nadat de politieorganisatie al diverse malen is gereorganiseerd, moet de inzet nú zijn om te 'voorkomen' en te 'genezen', dat wil zeggen: door duidelijk aanwezig te zijn om overtredingen en misdrijven te voorkomen en door daders op te sporen en in te rekenen als er toch over de schreef is gegaan. Boeven vangen dus.

- Er moet meer geld beschikbaar komen voor extra mankracht en middelen bij de politie. Enkele terreinen verdienen hierbij speciale aandacht: mensenhandel en kinderporno. Wil van de bestrijding daarvan goed werk kunnen worden gemaakt, dan moet het aantal rechercheurs met minstens 250 man worden uitgebreid.
- Verdere centralisatie van de politieorganisatie is ongewenst.
- Ook in kleine kernen en buurten van (grote) steden moet de politie present en goed bereikbaar zijn.
- De aangifte moet minder tijdrovend en makkelijker worden.
- Op diverse plaatsen zijn er heel goede ervaringen opgedaan met toezichthouders. Dat is reden genoeg om het (financieel) mogelijk te maken dat gemeenten toezichthouders in kunnen blijven zetten, niet als vervanging van, maar ter aanvulling op het werk van de politie.
- Dat de politie nog steeds werkt met allerlei verschillende informatiesystemen is te zot voor woorden. Er moet daarom op korte termijn één 'nationale database' komen waarop alle politiekorpsen voor hun informatievoorziening terecht kunnen.
- Omdat de criminaliteit, mede door de internationalisering van de misdaad, steeds complexer wordt, is het van belang dat het gemiddelde opleidingsniveau van politiefunctiearissen toeneemt. Er dient daarom meer geld vrijgemaakt te worden voor meer opleidingsplaatsen op het niveau van het hoger beroepsonderwijs en het wetenschappelijk onderwijs.

Terrorisme

De plaag van het opkomend (islamitisch) terrorisme is in de wereld van vandaag één van de grootste gevaren. Ook Nederland kreeg er met de moord op Van Gogh mee te maken. Serieuze bedreigingen aan het adres van politici leidden er daarna toe dat er voor Nederlandse begrippen ongekennde beveiligingsmaatregelen moesten worden genomen. De gebeurtenissen in onder meer het Midden-Oosten, Amerika, Spanje en Engeland bewijzen dat alertheid noodzaak is en blijft.

- De bestrijding van het terrorisme is gediend met meer intensieve samenwerking en de uitwisseling van informatie tussen alle relevante instanties, ook internationaal.
- Veiligheidsdiensten moeten over voldoende mogelijkheden en middelen beschikken om hun taken naar behoren uit te kunnen voeren.
- Bij het 'volgen' van verdachte personen of organisaties is de bescherming van onschuldige burgers belangrijker dan de privacy van degenen die mogelijk kwaad in de zin hebben.
- Islamitische liefdadigheidsorganisaties waarvan het vermoeden bestaat dat zij (voor een belangrijk deel) gefinancierd worden vanuit het buitenland en waarbij er een verdenking is van mogelijk gevaarlijke connecties, moeten verplicht kunnen worden controle toe te staan op hun boekhouding.

Strafrecht

Het waarden-en-normen-debat blijft hard nodig. En hoewel het effect ervan niet overschat moet worden (kwaadwillenden trekken zich er niks van aan), is het toch goed als mensen worden aangezet tot nadenken over goed en kwaad, het verschil tussen mijn en dijn en de gevolgen van hun eigen doen en laten. Ook als het gaat over de handhaving van recht en orde geldt dat voorkomen nog altijd beter is dan genezen. Fatsoen is niet af te dwingen, dat is zeker waar, maar onfatsoenlijk of onheus gedrag kan wél benoemd én aan de kaak worden gesteld. Dat is een kwestie van beschaving. En wie anderen intimideert of zelfs terroriseert, moet gewoon worden opgepakt. Dat is een kwestie van recht en orde!

- Als het aantasten van andermans naam en goede eer al niet mag, dan geldt dat zeker voor de Naam en goede eer van de Allerhoogste! Godslastering moet daarom strafbaar zijn en blijven. De strafbepaling over smalende Godslastering mag geen dode letter zijn en moet, als optreden op basis daarvan niet mogelijk is, worden aangescherpt. Gemeenten die ernst maken van een 'vloekverbod', moeten daarvoor de ruimte hebben.
- Nogal wat mensen doen alsof de wereld van hen zelf is. Zo zorgen ze voor veel overlast. Daar is maar één remedie voor: lik-op-stuk.
- Soft- en harddrugs zijn schadelijk voor de gebruikers ervan en zorgen voor veel ellende, ook in gezinnen en families. Alleen al om die redenen is vergoelijken of legalisering van drugs(gebruik) onaanvaardbaar. Daarom moet het beleid aangescherpt worden en gaan alle coffeeshops op slot.
- De cijfers wijzen het uit: steeds meer Nederlanders raken verslaafd aan een of andere vorm van gokken, met alle gevolgen van dien, ook voor gezinnen! In plaats van dat de regering daar iets aan doet, profiteert ze ervan. Dat moet anders. Om te beginnen door laagdrempelige gokmogelijkheden te verbieden. Ook moet de Staatsloterij worden afgeschaft. Echter: zolang het bestaande gedoogbeleid blijft bestaan, moet de kansspelbelasting stevig worden verhoogd om op die manier het gokken tegen te gaan.
- Geweld en agressie tegen ambulancepersoneel, buschauffeurs, politieagenten, brandweerlieden en andere hulpverleners en/of dienstverleners moet extra zwaar worden bestraft.
- Het moet makkelijker worden verhaal te halen bij de ouders van jongeren die wilens en wetens vernielingen aanrichten of anderszins schade veroorzaken.

Rechtspraak

Het is fnuikend voor het rechtsgevoel, en dus ook voor het vertrouwen in de rechtsstaat, als criminelen er met een straf van af komen die nauwelijks als een straf ervaren wordt. Even slecht is het als veroordeelden, omdat er te weinig cellen zijn binnen de kortste keren weer vrij rond lopen. Zoals het evenzeer ergerniswekkend is als strafzaken te lang duren. Om verdere erosie van het overheidsgezag te voorkomen, moet er van deze knelpunten meer werk worden gemaakt.

Tegelijkertijd geldt dat ons er veel aan gelegen moet zijn om te investeren in een eerlijke herkansing voor degenen die hun straf hebben uitgezeten. Er kan en moet véél meer gebeuren om ex-gedetineerden te begeleiden in de gevangenis, maar daarna ook erbuiten. Wie eens steelt, is níet altijd een dief!

- Er moeten meer cellen komen. In de meeste gevallen is er ook geen bezwaar tegen om twee of meer personen in één cel op te sluiten, als dat noodzakelijk is.
- Veelplegers moeten langer kunnen worden opgesloten.
- Taakstraffen moeten ook echt een straf zijn voor degenen die ze opgelegd krijgen.
- Ex-delinquenten moeten verplicht begeleid worden, bijvoorbeeld door een 'buddy' of een ander die zich om hem of haar bekommert. De overheid moet daar voldoende middelen voor beschikbaar stellen.
- Onverbeterlijke delinquenten moeten in werkkampen worden opgesloten en 'heropgevoed'.
- Er moet een eind komen aan de praktijk dat gevangenen vervroegd worden vrijgelaten.
- Voor uitzonderlijk ernstige en onomstotelijk bewezen gevallen van moord, zoals oorlogsmisdaden of aanslagen gepleegd met een terroristisch motief, moet het (weer) mogelijk zijn om de doodstraf uit te spreken.

Grondwet en grondrechten

De Grondwet begint met een groot aantal grondrechten. Die hebben ieder een eigen ontstaansgeschiedenis en waarde. Alleen al om die reden is het onjuist om artikel 1 van de Grondwet te verheffen tot een soort superartikel waarvoor alle andere rechten moeten wijken. Op die manier zou de gelijkheidsideologie van de Verlichting worden opgelegd aan iedereen en zouden grote groepen mensen die er anders over denken monddood worden gemaakt. De Grondwet zou overigens aan waarde winnen als die zou worden voorzien van een inleiding waarin duidelijk verwezen wordt naar de christelijke wortels van de Nederlandse staat.

- Artikel 1 van de Grondwet mag niet gaan fungeren als maatstaf voor alle andere artikelen. Grondrechten zijn niet onbegrensd en houden elkaar in balans. Daarom is het aanbrengen van een rangorde in de grondrechten onverstandig en ongewenst.
- De Grondwet dient te worden voorzien van een préambule waarin aandacht wordt besteed aan met name de strijd die werd gevoerd voor de vrijheid voor mensen om God te dienen overeenkomstig wat God ons in Zijn Woord voorhoudt.

Binnenlands bestuur

Waar burgers zich niet of nauwelijks druk om maken, zijn de typisch Haagse discussies over het middenbestuur of over de vraag of de kabinetsinformatie nu door de Koningin of door de Kamer moet worden aangewezen. Klachten van burgers over overheidsdiensten gaan veelmeer over ingewikkelde procedures, lange wachttijden en de 'papierberg' waar ze tegenop lopen. En over het feit dat 'hun' woonplaats wordt gedwongen op te gaan in een grotere gemeente. Dát zorgt voor verwijdering tussen de Nederlanders en hun bestuurders. Daarom moet er alles aan worden gedaan om aan die problemen het hoofd te bieden. Dat doe je niet met allerlei door politici bedachte staatsrechtelijke en bestuurlijke foefjes, maar door de dagelijkse praktijk van 'de mensen in het land' serieus

te nemen en daadwerkelijk iets aan hun klachten te doen. En door eerlijk en betrouwbaar te zijn!

- De representatieve democratie zoals die in Nederland al jaren functioneert, voldoet in het algemeen best goed. Dat mag ook wel eens gezegd worden! Politici die het doen voorkomen dat het anders is en zo zélf bijdragen aan een slinkend vertrouwen, moeten vooral bij zichzelf te rade gaan.
- Gemeenten mogen alleen nog worden heringedeeld als het initiatief komt vanuit de lokale gemeenschap zelf of als zij duidelijk niet in staat zijn hun takenpakket uit te voeren.
- De gemeentelijke autonomie moet worden versterkt; het aantal medebewindstaken dient te worden teruggedrongen. Bij voorkeur wordt een overheidstaak aan één bestuurslaag opgedragen. Op die manier kan tevens de 'bestuurlijke drukte' worden ingeperkt en wordt zichtbaar welke bestuurslaag verantwoordelijk is voor een bepaalde taak.
- Zoveel mogelijk decentrale taken moeten door middel van objectieve verdeelmaatstaven uit het provincie- en Gemeentefonds worden bekostigd.
- Omdat niet alle gemeenten en niet alle provincies even groot zijn, mogen er best verschillen zijn in de takenpakketten.
- De SGP is geen voorstander van de gekozen burgemeester. De huidige praktijk dat de gemeenteraad een belangrijke stem in het kapittel heeft bij de benoeming van een nieuwe burgemeester is positief.
- Door de inkrimping van het gemeentelijke 'belastinggebied' hebben gemeenten veel vrijheid voor het voeren van een eigen beleid in moeten leveren. Om gemeenten meer armslag te geven, moeten zij weer ruimte krijgen om eigen inkomsten te verwerven.
- Er kan en moet meer gesneden worden in het aantal (advies)commissies op lokaal, provinciaal en landelijk niveau.
Om meer slagvaardig te kunnen zijn, moeten allerlei procedures worden bekort, bijvoorbeeld bij de aanvraag van vergunningen, ontheffingen of andere regels waar burgers direct mee te maken hebben.
- Waterschappen spelen vanouds een belangrijke rol in het 'waterbeleid'. Dat moet zo blijven. Waterschappen dienen te zorgen voor 'droge voeten' (dus: goede waterkeringen) en schoon water (goed kwantiteits- en kwaliteitsbeheer). Willen ze deze taken goed uit kunnen voeren, dan moeten er voldoende middelen over de brug komen.

6. Bouwen en bewaren

'De aarde is des Heeren, mitsgaders haar volheid, de wereld en die daarin wonen' (Psalm 24:1). Duidelijker kan niet gezegd worden dat niet wij het hier voor het zeggen hebben, maar God. Het is Zijn aarde! Wij mensen zijn rentmeesters, zoals dat zo mooi heet. Onze taak is het om Gods eigendom te beheren. We mogen dat doen, maar wél in Zijn zin!

Hoe? Ook daarover laat de Schepper Zijn licht schijnen. Direct al na de voltooiing van Zijn scheppingswerk, geeft God aan de mens de opdracht om de aarde te bouwen en te bewaren. Die twee woorden bevatten een opgave tot op de dag van vandaag. Bouwen, dat wil zeggen: gebruik maken van de mogelijkheden die in de schepping voorhanden zijn. Bewaren, dat houdt in: er zorgvuldig mee omgaan, opdat ook onze kinderen en kleinkinderen er gebruik van kunnen maken en ervan kunnen genieten.

Dat is vaak passen en meten, en al helemaal in een dichtbevolkt land als het onze, waar allerlei belangen, wensen en eisen met elkaar strijden. De ruimte, en dus de mogelijkheden zijn nu eenmaal beperkt. Boeren lopen daar tegenop, net als huizenbezitters, mensen die werkzaam zijn in de bouw of in de transport. En automobilisten en reizigers met trein of bus weten er eveneens over mee te praten. Dat is en blijft zoeken naar een goede balans. Want wil Nederland leefbaar zijn en blijven, dan zal er naast de nodige aandacht voor het 'bouwen', eveneens oog moeten zijn voor al het mooie en schone dat het waard is om te bewaren. Hier en elders!

Landbouw en visserij

- Akkerbouw, veeteelt en tuinbouw

Leuk of niet, feit is dat het Nederlandse landbouwbeleid grotendeels gemaakt wordt in Brussel. De speelruimte van 'Den Haag' is gering. Waar nog bijkomt dat ook Europa gebonden is aan internationale afspraken over handel en tarieven, ook voor (landbouw)producten. De 'liberalisering' die op die manier groeit, is bedreigend voor veel Nederlandse boeren en tuinders, omdat ze moeilijk kunnen opboksen tegen grote(re) spelers op de wereldmarkt. Steeds meer boeren moeten daarom noodgedwongen stoppen. Triest!

De SGP pleit voor een levensvatbare plek voor boeren en tuinders in ons land. De sector kan daar zelf aan bijdragen door alles op alles te zetten om 'bij te blijven' en goede kwaliteit te leveren. De regering kan helpen door minder administratieve en financiële lasten op te leggen en door (gezonde) nieuwe ontwikkelingen aan te moedigen.

- Bedrijfsovernames aan jonge boeren moeten verder worden gestimuleerd.
- De papieren rompslomp moet tot een minimum teruggebracht worden.
- Europese regels moeten in alle lidstaten gelijk worden toegepast en gehandhaafd (gewasbeschermingsmiddelen!).
- De exportsubsidies en importhellingen moeten geleidelijk worden afgebouwd, waarbij een termijn in acht moet worden genomen van zeven jaren. Daar staat tegenover dat de bestaande inkomenssteun (toeslagrechten) niet mag worden afgebouwd.
- Europese gelden voor plattelandsontwikkeling moeten vooral ten goede komen aan agrarische doelen.
- Er moet meer worden geïnvesteerd in mestbewerking en –verwerking.
- Greenports (glastuinbouw, bollen- en bometeelt) zijn waardevol en economisch van grote betekenis. De overheid moet de aanleg en ontsluiting van deze 'groene havens' stimuleren.
- Om meerdere redenen is het zinvol om de rol van de landbouw bij de energieproductie te vergroten (o.a. biodiesel!). Dat kan door deze ontwikkeling fiscaal én anderszins te ondersteunen.
- Tuinders die willen overschakelen op duurzame productiemethoden, moeten daarbij worden geholpen.

- Goede landbouwgrond mag niet ontpolderd worden.

- Voedsel en vee

Terecht is er toenemende aandacht voor de kwaliteit van ons voedsel. De schandalen die de laatste jaren in Nederland en daarbuiten veel ophef veroorzaakten, drukken ons met de neus op het feit dat we met onze massaproductie en monocultures wel erg kwetsbaar zijn. Voor de producenten, die heel makkelijk in een kwaad daglicht kunnen komen te staan, moet dit een les zijn om het maximaal mogelijke te doen om op een eerlijke manier hoogwaardige en gezonde producten af te leveren. Daar hoort onlosmakelijk bij dat recht wordt gedaan aan de dieren die aan onze zorgen zijn toevertrouwd. Als de Bijbel ons voorhoudt dat 'De rechtvaardige het leven van zijn beesten kent', heeft dat óók veehouders en transporteurs iets te zeggen!

- Biologische landbouw moet veel meer worden gestimuleerd, met name door biologische producten dichterbij de klant te brengen.
- De overheid moet er zorg voor dragen dat er een voedselketen blijft die gegarandeerd vrij is van genetisch gemanipuleerd 'materiaal'.
- Bij genetische manipulatie van en met dieren dient strikt te worden vastgehouden aan het uitgangspunt 'nee, tenzij'. Het mengen van diersoorten is geen optie.
- Er geldt geen pardon voor bedrijven die 'rommelen' met (grondstoffen voor) voedsel.
- Voedselverniëting is zonde – letterlijk en figuurlijk. Initiatieven die worden ondernomen om zo weinig mogelijk voedsel verloren te laten gaan, verdienen steun.
- Het massaal doden van vee en de vernietiging van alle vlees bij uitbraken van zeer besmettelijke dierziekten zoals bijvoorbeeld mond- en klauwzeer, zijn niet te verdedigen en mogen in principe dus ook nooit meer voorkomen. Nederland moet zich op dit punt inzetten voor een ander (Europees) beleid.
- Koeien horen ('s zomers) in de wei. De overheid kan en moet dat promoten door weidegang te koppelen aan faciliteiten voor duurzaam ondernemen.
- Er dient scherp(er) te worden toegezien op diertransporten. Het gesleep met beesten door Europa is slecht, al was het maar uit een oogpunt van dierziekten.

- Visserij

Wat je bij boeren op het land ziet, zie je ook op zee: steeds meer vissers houden het hoofd niet meer boven water. Terwijl Nederland, al was het maar door haar ligging aan de zee, vanouds toch een land is waar heel veel hardwerkende vissersmannen de kost verdienen en Nederlandse visserijproducten bijdroegen tot een positieve handelsbalans met het buitenland. Dat moet zo blijven!

- Nederland moet in Brussel het pleit voeren voor meerjarige in plaats van eenjarige visquota.
- Europese regels, o.a. over aanlandingen en pk's van kotters, moeten in héél Europa identiek worden toegepast en gecontroleerd.
- De visserij (inclusief schelpdiercultures) dient een redelijke tijd te krijgen om te 'verduurzamen'. De overheid kan daarbij helpen door zo'n omslag ook financieel aantrekkelijk te maken.

- Natuur en landschap

Nederland kent niet één, maar meerdere karakteristieke landschappen. Voor een klein deel zijn die min of meer natuurlijk gegroeid, voor het grootste deel zijn die het resultaat van vaak eeuwenlang menselijk 'beheer'. Behoud van 'het Nederlandse landschap' is noodzakelijk, allereerst ter wille van dat landschap en de flora en fauna zélf, en ook omdat veel mensen er op adem kunnen komen.

- Bij verwerving van landbouwgrond voor natuur moet voorrang worden gegeven aan agrarisch en particulier natuurbeheer boven aankoop door de overheid.
- Reeds gesloten natuurbeheercontracten moeten zoveel mogelijk worden verlengd.

- De veldpolitie moet terug, al was het maar om de jacht op stropers en vervuilers te heropenen!
- Natuurbeheerders die aantoonbaar goede initiatieven ontwikkelen, moeten recht krijgen op een financiële vergoeding.

Ruimte en wonen

Nederland is één van de dichtstbevolkte landen ter wereld. Dat betekent woekeren met en op de schaarse grond. De regering heeft daar al heel wat nota's over geschreven, soms met heel verschillende uitkomsten. Voor de SGP is een vast ijkpunt dat gemeenten en provincies voldoende ruimte moeten hebben voor het voeren van een eigen beleid. Zo kan adequaat worden ingesprongen op lokale wensen en mogelijkheden, ook en met name als het gaat om het wonen. Speciale aandacht is nodig voor mensen die minder verdienen. In het huidige beleid komen die er namelijk maar bekaaid af.

- Woningbouwcorporaties moeten hun vermogen gebruiken om betaalbare (huur)woningen te bouwen.
- Gemeenten moeten de vrijheid hebben om voldoende te kunnen (laten) bouwen om onderdak te bieden aan de lokale bevolking.
- Om de groene gebieden zo groen mogelijk te houden, moet bij het aanwijzen van grotere bouwlocaties gekozen worden voor geconcentreerde spreiding. In de praktijk betekent dat groei van met name middelgrote steden.
- In stedelijke gebieden moet eerst en vooral geïnvesteerd worden in achterstandswijken.
- De overheid draagt zorg voor voldoende betaalbare (huur)woningen voor met name diegenen die in de lagere inkomensklassen zitten.
- De achterstand bij het restaureren van monumenten moeten zo snel mogelijk worden weggewerkt. Daarbij moeten de verschillende soorten monumenten evenredig aan bod komen.

Starters en hypotheek

Een apart probleem is dat de huizenmarkt kampt met een hoge vraag en een laag aanbod. De enorme prijsopdrijving die daarvan het gevolg is maakt het voor o.a. (jonge) starters bijna onmogelijk om een geschikte woning te vinden en te financieren. Aangezien de vraag naar woonruimte door de overheid nauwelijks te beïnvloeden is, kan de druk op de woningmarkt het best verlicht worden door het aanbod te vergroten. Daar kan het vereenvoudigen van de bestaande regels bij helpen. Extra voorzieningen voor starters en anderen die minder te besteden hebben, kunnen eveneens meer lucht geven.

- In de woningbouw moeten de bestaande regels en procedures worden vereenvoudigd en versoepeld.
- Het moet makkelijker worden om bestaande woningen 'uit te breiden' met bij- en uitbouw ten behoeve van gezinnen en/of familieleden.
- Voor starters op de woningmarkt moet de overdrachtsbelasting worden afgeschaft. Lokale startersfaciliteiten dienen door het Rijk te worden ondersteund.
- De belastingaftrek voor hypotheek blijft voor de bestaande gevallen intact. Voor nieuwe hypotheek moet de rente slechts aftrekbaar zijn voor schulden van maximaal 400 duizend euro.
- Op termijn moet worden bekeken of het haalbaar en zinvol is de maximale hypotheekrenteaftrek geleidelijk verder te verlagen onder gelijktijdige verlaging van de overdrachtsbelasting en andere woning-gerelateerde belastingen, zoals het fiscale eigen-woningforfait.

Verkeer

Naarmate meer mensen meer mogelijkheden hebben om zich te verplaatsen, neemt de behoefte om op pad te gaan toe. Dat daar ook grenzen aan zijn, ervaren velen iedere dag aan den lijve. Het verkeer loopt dagelijks vast, terwijl het openbaar vervoer nog lang

geen volwaardig alternatief is. Het is een illusie te denken dat in een zó vol land als het onze, files en andere vervoersproblemen op korte termijn opgelost zijn. Al was het maar omdat de bevolking blijft groeien en de ruimte (relatief gezien) minder wordt, zeker in en om de Randstad. Aan soms pijnlijke keuzes valt dan ook niet te ontkomen. Uitgangspunt daarbij is dat de intensiefste gebruiker en ergste vervuiler ook het meest betaalt. Dat is wel zo eerlijk, en hopelijk vormt het een rem op nóg meer overlast en overbelasting.

- Weg
 - Om het verkeer veiliger (en ook iets schoner) te maken, moet er een variabele maximumsnelheid komen en moet er meer gecontroleerd worden (ook op alcohol- en drugsgebruik). Verder moet er meer aan verkeersonderwijs worden gedaan en zal er een 'alcoholslot' ingevoerd moeten worden voor bestuurders die betrapt zijn op het rijden onder invloed.
 - Er moet werk worden gemaakt van de invoering van een, afhankelijk van tijd en plaats, verschillende kilometerheffing.
 - Voor het oplossen van knelpunten in de infrastructuur moet er extra geld worden uitgetrokken.
 - Net als in veel omringende landen moet er een verbod komen op vrachtverkeer op zondag.
 - Het verkeersprobleem tussen Almere en Amsterdam moet worden opgelost door de stroomlijning en opwaardering van bestaande verbindingen plus een opwaardering van het openbaar vervoer. Dus: geen tunnel onder het Naardermeer!
 - Gemeenten, provincies en waterschappen moeten worden gestimuleerd om fietspaden aan te leggen en te verbeteren. Veiliger oversteekplaatsen en voldoende fietsenstallingen bij bijvoorbeeld stations en winkelcentra kunnen eveneens helpen meer mensen wat vaker de fiets te laten pakken.
- Spoor
 - Er moet meer geld worden uitgetrokken voor het bevorderen van het openbaar vervoer.
 - De Betuwelijn mag niet oneerlijk concurreren met de binnenvaart.
 - Het schrappen van de Zuiderzeelijn (Amsterdam-Groningen-Hamburg) is onontkoombaar. Daarom moet er gewerkt worden aan alternatieven waar het noorden baat bij heeft.
 - Bekeke moet worden of internationale 'treinshuttles' (treinen geschikt voor trailervervoer) veel verkeer van de (auto)wegen af kunnen halen.
- Lucht
 - Schiphol kan om verschillende redenen niet blijven groeien op de huidige locatie. Uitbreiding, indien echt noodzakelijk, moet daarom elders plaatsvinden, waarbij te denken is aan een eiland in zee.
- Water
 - Relatief goedkoop en gegarandeerd het schoonst is vervoer over water, de zee- en binnenvaart dus. Regelingen om het aantrekkelijk te maken oude schepen milieuvriendelijk om te bouwen, moeten worden uitgebouwd.
 - De knelpunten in het vaarwegennet moeten voortvarend worden aangepakt, inclusief het noodzakelijke onderhoud.
 - De tweede Maasvlakte moet goed bereikbaar zijn voor de binnenvaart.

Energie en milieu

De vraag naar energie neemt wereldwijd fors toe, terwijl het aanbod achterblijft. De prijsstijging die daarvan het gevolg is, drukt nu al zwaar op de economie. Daar komt bij dat we voor onze energie sterk afhankelijk zijn van anderen, waaronder veel landen en regio's die om hun instabiliteit en corruptie slecht bekend staan. De verre aanvoer maakt ons daarbij extra kwetsbaar. Voeg hier de gevreesde klimaateffecten bij (CO²), en iedereen beseft dat één van de moeilijkste opgaven waar we voor staan, is ervoor te zorgen dat er voor iedereen voldoende (schone) energie beschikbaar blijft. Dat is onder andere een kwestie van 'energiebewust' gedrag, iets waar de regering via heffingen en beloningen aardig in sturen kan en waar Nederland ook internationaal een taak heeft liggen. Want de zorg voor gezond water en lucht en een schone bodem houdt niet op bij de

landsgrenzen. Als ergens geldt, dat goed rentmeesterschap bittere noodzaak is, dan is het wel hier.

- *Energiebesparing*
 - Bij renovatie van bestaande woningen moet de energieklassie verbeterd worden.
 - Aanschaf van zuinige(r) apparaten en systemen moet nóg meer worden gestimuleerd.

- *Alternatieve energie*
 - Onderzoek naar en toepassing van goedkoop te produceren zonnecellen moet sterker aangezet worden.
 - Zeker in Nederland, in het bijzonder voor onze kust, moet meer te halen zijn uit windenergie. Wie wind vangt, zal energie oogsten.
 - Betere benutting van biomassa levert meer schone energie op en daarom moet benutting van biomassa gestimuleerd worden.
 - Kernenergie is een aanvaardbare tussenoplossing zolang het niet mogelijk is op een verantwoorde manier aan onze noodzakelijke energiebehoefte te voldoen door schone energiebronnen. Borssele is een uitstekende locatie voor de bouw van een tweede kerncentrale.

- *Vergroening en afval*
 - Gemeenten moeten verplicht worden om een variabele afvalstoffenheffing ('dif-tar') in te voeren, zodat iedereen betaalt voor zijn eigen hoeveelheid afval.
 - Er moet een accijns op kerosine worden ingevoerd.
 - Er moet werk worden gemaakt van de invoering van een afhankelijk van tijd en plaats verschillende kilometerheffing.
 - Er moet een (Europees) invoerverbod komen op illegaal gekapt hout, met name uit de tropische regenwouden.
 - Er moet een vuurwerkheffing ingevoerd worden.
 - Roetfilters op (vracht)auto's worden verplicht.
 - Er moeten geen nieuwe afvalverbrandingsinstallaties meer worden gebouwd. Storten is schoner en goedkoper dan verbranden.

Waterstaat

Gelet op de steeds lagere ligging van Nederland en de klimaatvoorspellingen, is en blijft goed waterbeheer wezenlijk. Trouwens, tien jaar geleden bleek in het rivierengebied nog eens hoe belangrijk het is om op dit punt waakzaam te blijven. Wordt die oude waterstaatstaak verwaarloosd, dan lopen we letterlijk het risico kopje onder te gaan.

- Bij 'ruimtelijke' besluiten, zoals de aanwijzing van bouwlocaties, moeten de implicaties van die besluiten voor de waterhuishouding veel gewicht in de schaal leggen.
- Omdat veiligheid een eerste vereiste is, moet er altijd voldoende geld beschikbaar zijn voor noodzakelijke dijk- en kustversterkingen.

7. Ons dagelijks brood

'Geef ons heden ons dagelijks brood'. Dit gedeelte uit het bekende gebed des Heeren drukt ons met de neus op het feit dat we, als het gaat om het levensonderhoud van onszelf en onze gezinnen, volledig afhankelijk zijn van God. Zonder Zijn zegen heeft al ons werken geen zin. Dat is een notie waar we niet genoeg van doordrongen kunnen zijn. En áls we dat zijn, beseffen we eens te meer dat het een eer is om de ons gegeven gaven en talenten te gebruiken in de zin van Hem Die ze ons heeft toevertrouwd. Dan zal het goed zijn en gaat de welvaart niet ten koste van het wel-zijn. Dan mag er zegen verwacht worden!

Willen we onze bijbelse opdracht zo goed mogelijk kunnen uitvoeren, dan is in onze maatschappij een gezonde economische basis onmisbaar. Bij het creëren van die basis is de rol van de overheid beperkt. In essentie komt die rol neer op het aanmoedigen van de in de maatschappij aanwezige gaven en krachten. Daardoor kan het particulier initiatief goed tot z'n recht komen, zodat ieders persoonlijke verantwoordelijkheid als rentmeester inhoud krijgt. Ook hier geldt voor ieder mens de volop actuele scheppingsopdracht: bouw en bewaar de aarde. En, nadat de mens z'n eigen gang ging: in het zweet uws aanschijns zult gij uw brood eten!

De andere kant van de medaille is dat de mens niet ongebreideld zijn gang mag gaan. Hij heeft een duidelijke verantwoordelijkheid tegenover God en tegenover zijn omgeving. Die verantwoordelijkheid moet hij in eerste instantie zélf invullen. Voor de overheid ligt er een taak om grenzen te trekken en om duidelijke normen te stellen, want ook in het economisch leven openbaart zich maar al te snel de 'ongebondenheid' van de mensen. De desastreuze gevolgen daarvan kennen we: uitbuiting van de aarde, voortdurende onrust en roofbouw op mensen en toekomstige generaties. Daarnaast heeft de regering uitdrukkelijk de roeping om hen die niet, of minder goed inhoud kunnen geven aan hun verantwoordelijkheid, te helpen en te ondersteunen. Dat is de overheid als 'schild der zwakken'. De doelstelling is natuurlijk niet om mensen afhankelijk te maken van vaders staat, maar om ze verder te helpen, en waar mogelijk (weer) op eigen benen te leren staan.

Zondag

Wat een zegen is de zondag! Een geschenk van God, die Dag des Heeren. Het mooiste van die dag is de verkondiging van de Boodschap van Wet en Evangelie, en de regering zou er veel aan gelegen moeten zijn om ruimte te maken voor dat heilzame Woord. Meer rust op die dag zou bovendien een verademing zijn voor álle Nederlanders, om zo in de komende (werk)week weer een frisse start te kunnen maken. Een onvergelijkbare dag, van harte aanbevolen!

- De Zondagswet moet worden gehandhaafd en verbeterd om de centrale plaats van de zondag als rustdag te behouden.
- De Winkeltijdenwet moet worden aangepast, en wel zodanig dat de winkels op zondag gewoon weer gesloten zijn. De gaten (het toeristisch regime bijvoorbeeld) in de bestaande wet dienen te worden gedicht.
- De Arbeidstijdenwet moet worden aangescherpt, zodat de zondag als rustdag wordt beschermd.
- Iedere werknemer die de zondag wil 'heiligen' en daarom op die dag niet wil werken, moet die vrijheid hebben en daar geen nadelige gevolgen van ondervinden.

Economie

Nadat Nederland in de achterliggende jaren minder dan gemiddeld presteerde, trekt de economie nu weer aan. Bedrijven melden goede resultaten. Daarnaast melden zich ook weer veel nieuwe ondernemers aan. In lijn daarmee neemt het aantal arbeidsplaatsen toe en daalt de werkloosheid. Of dat nu te danken is aan internationale ontwikkelingen of het beleid van het kabinet, of beide, het is een feit dat tot dankbaarheid stemt.

Tijd om achterover te leunen is er echter niet. Uit het verleden weten we dat het economische tij snel kan keren. Zowel nationaal als internationaal zijn er ontwikkelingen gaande die de Nederlandse economie voor forse uitdagingen stellen. Denk alleen maar aan de betaalbaarheid van ons sociale zekerheidsstelsel, die een enorme wissel trekt op onze uitgaven. Of aan de mondialisering, waardoor de concurrentie uit het buitenland steeds sterker wordt. Oost-Europese landen zoals Polen, maar ook China en India, liggen om de hoek.

Wil Nederland het menselijkerwijs gesproken economisch redden, dan moet de regering zich in de komende kabinetsperiode richten op twee punten. Eén: het stimuleren van het ondernemerschap. Twee: investeren in innovatie en kennis.

- Ondernemerschap

Waar de regering rechtstreeks iets aan kan doen, is aan (een deel van) de kosten die bedrijven maken en aan de administratieve lastendruk. Op dit punt heeft het tweede kabinet-Balkenende (met steun van de SGP) gelukkig al een aardige slag geslagen, maar er kan nog meer. En dat moet ook wel, willen we het op kunnen nemen tegen oude en nieuwe kapers op onze kust. De SGP wil hierbij vooral oog hebben voor een goed functionerend midden- en kleinbedrijf. Het MKB maakt immers een belangrijk deel van de economie en de werkgelegenheid uit.

- Om de prikkel tot ondernemerschap te vergroten en de internationale concurrentiepositie te verbeteren, moet de vennootschapsbelasting (VPB) verlaagd worden. Dat werkt natuurlijk alleen als Nederland op dit punt in de pas loopt met andere Europese landen. De verlaging van deze belasting dient gefinancierd te worden uit verbreding van de grondslag.
- Bij de belasting voor ondernemingen moet er gekeken worden naar een evenwichtige benadering tussen midden- en kleinbedrijf aan de ene kant en het grootbedrijf aan de andere kant. Vooral de belasting voor kleinere ondernemers mag niet te hoog worden.
- De administratieve lastendruk moet blijvend worden verminderd. Dit geldt niet alleen nieuwe regelgeving, maar vooral ook de bestaande regelgeving moet regelmatig tegen het licht worden gehouden om nut en noodzaak te toetsen. Het kleinbedrijf heeft tot nu toe te weinig voordeel gehad van de vermindering van lasten.
- Het moet makkelijker worden om een bedrijf te starten. Vooral in het midden- en kleinbedrijf (MKB) loopt men nog veel te vaak op tegen allerlei regels en bepalingen die een onnodige rem zijn op beginnend ondernemerschap.
- Ondernemerschap moet een verplicht vak worden op alle HBO- en WO-opleidingen die economisch gericht zijn.
- De overheid moet in samenspraak met het bedrijfsleven initiatieven nemen om de veiligheid van ondernemers te waarborgen.

- Innovatie

Wie niet sterk (en groot) is, moet slim zijn. Dit gezegde is wel bij uitstek van toepassing op Nederland. Om de eenvoudige reden dat we, gelet op onze omvang en andere niet te beïnvloeden omgevingsfactoren, nu eenmaal groot noch sterk zijn. Op de lange(re) termijn moet Nederland het dan ook vooral hebben van de kennis die we al in huis hebben en waar we hard aan moeten trekken om die op peil te houden. Dat betekent dat zowel ondernemers als de overheid zullen moeten inzetten op de verdere ontwikkeling van kennis en innovatie. Twee speerpunten daarbij zijn het milieu en de productieprocessen. Lukt het inderdaad om te innoveren, dan geeft dat een goede uitgangspositie om de Nederlandse economie weerbaar en concurrerend te houden.

- Er moeten kenniscentra komen waarin de nadruk ligt op onderzoek naar vernieuwingen en verbeteringen gericht op het verlagen van de milieudruk en efficiënte productieprocessen. Een belangrijke prioriteit is hierbij het stimuleren van proces-

sen die de noodzaak van 7*24 uursprocessen verminderen, zodat de zondag weer een duidelijke rustdag kan worden.

- Het NWO-programma (Nationaal Wetenschappelijk Onderzoek) wordt uitgebreid met een cluster voor toegepast wetenschappelijk onderzoek. Het moet gaan om onderzoek waarvan de praktische toepassing ten goede komt aan het Nederlandse bedrijfsleven.
- Universiteiten krijgen extra middelen om afgestudeerden te stimuleren een eigen bedrijf te beginnen dat gelieerd is aan de universiteit.
- Universiteiten moeten meer samen gaan werken met regionale bedrijven om de aansluiting van onderzoek en gebruik van de resultaten te verbeteren.
- Het Hoger Beroepsonderwijs (HBO) en universitair onderwijs moeten beter afgestemd worden op innovatie die aansluit bij de arbeidsmarkt. De ministeries van Economische Zaken en Onderwijs moeten een plan van aanpak presenteren.
- Om de innovatie te bevorderen moeten er 'gedereguleerde proefterreinen' aangewezen worden voor terreinen waar nog geen adequate wetgeving voor is. Daarop kunnen, uiteraard met behoud van minimumwaarborgen voor de veiligheid, nieuwe en vernieuwende initiatieven worden ontplooid. Minder bureaucratie betekent zo meer bedrijvigheid.

Arbeid

Wie z'n leven zinvol wil besteden, kan dat het best doen door te leven ten dienste van God en van zijn naaste. Dat kan door onder meer je belangeloos in te zetten voor anderen. Velen doen dat: vrouwen, mannen, meisjes en jongens die op tal van manieren anderen een handje helpen. Hun bijdrage aan de maatschappij is letterlijk en figuurlijk van onschatbare betekenis.

Een andere, en eveneens onmisbare manier om de Bijbelse opdracht in te vullen is deelname aan het arbeidsproces. Dat is ook hard nodig, wil een gezin en wil de huidige gecompliceerde samenleving 'draaiende' gehouden kunnen worden. Iedereen is in eerste instantie zélf als eerste verantwoordelijk voor het levensonderhoud van zichzelf en zijn gezin. Daarbij geldt het (bijbelse) uitgangspunt dat de arbeider zijn loon waardig is en dus een eerlijke beloning krijgt voor zijn inspanningen. Op de schouders van alle werkenden, werkgevers, werknemers en zelfstandigen, drukt een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de hele economie.

- Er moet meer worden gedaan om jongeren aan het werk te krijgen. Jongeren beneden de 23 jaar krijgen alleen een uitkering als ze een opleiding volgen of aangeboden alternatief werk accepteren.
- De regeling voor spaarloon moet worden gehandhaafd.
- De levensloopregeling moet flexibeler ingezet kunnen worden. Er moet een breed pakket aan mogelijkheden komen, zodat gespaarde gelden ingezet kunnen worden om arbeid en zorg beter te verdelen over het leven. Ook moet het mogelijk worden om de gespaarde tegoeden in te zetten voor scholing of ten behoeve van aanvullend pensioen bij het bereiken van de AOW-leeftijd.
- Werknemers uit binnen- en buitenland moeten gelijk behandeld worden. Werknemers uit het buitenland mogen niet oneerlijk concurreren, bijvoorbeeld door te werken met lagere inkomens dan hun 'binnenlandse' collega's.
- Het moet eenvoudiger worden mensen in vaste dienst te ontslaan. Dit zorgt ervoor dat mensen ook weer sneller in dienst worden genomen. Een soepeler ontslagrecht kan alleen, als dit gepaard gaat met de plicht voor werkgevers om zich in te zetten voor plaatsing van werknemers op een andere plek binnen het bedrijf of begeleiding naar een werkplek buiten het bedrijf. Dit kan door werkgevers meer verantwoordelijk te maken voor de financiering van de Werkloosheidswet.
- Het belang van scholing, ook van werkenden, is groot. De overheid moet daar meer op inzetten. Dat kan via de levensloopregeling; dat kan bovendien door fiscale aftrek voor opleidingskosten.

- Loonmatiging zal noodzakelijk blijven om de Nederlandse bedrijven concurrerend te houden met het buitenland. Dit sluit niet uit dat in bepaalde sectoren de lonen meer mogen stijgen als dat nodig is om mensen aan te trekken.
- Voor salarissen waarmee overheidsgeld gemoeid is, moet er een salarisschaal komen die is gekoppeld aan de salarisschalen van de overheid. Onevenredig hoge inkomens worden hiermee zoveel mogelijk voorkomen. IJkpunt is het salaris van de minister-president.
- Jong geleerd, oud gedaan. Uitgaande van de waarheid van dit gezegde, moet overwogen worden of er een 'sociale dienstplicht' moet worden ingevoerd die met name jongeren in staat stelt om de handen uit de mouwen te steken en nuttige ervaring op te doen. Dit dient vorm te krijgen via het onderwijs.

Sociale zekerheid

Velen kunnen, door wat voor omstandigheid dan ook (bijvoorbeeld ziekte, werkloosheid of een handicap), niet meer werken. Anderen hoeven dat niet meer, omdat ze hun hele leven al hebben gewerkt en het op een gegeven moment welletjes is. Het aantal niet-werkenden stijgt dagelijks. Dat gegeven legt een steeds zwaardere last op degenen die nog wél aan het arbeidsproces deelnemen. Het stelsel van sociale zekerheid dat er is om iedereen een fatsoenlijk bestaan te garanderen (ook dat is een bijbels principe!), staat dan ook onder een toenemende druk. Al jaren wordt daar ernst mee gemaakt en zijn er, soms pijnlijke, maatregelen genomen om het geheel betaalbaar te houden. Maar we zijn er nog niet. Op dit moment dient alle aandacht uit te gaan naar de manier waarop de gevolgen van de vergrijzing kunnen worden ondervangen.

- De koppeling tussen lonen en uitkeringen blijft gehandhaafd.
- Mensen die al lang van een uitkering moeten zien rond te komen en waarvan zo goed als zeker vaststaat dat ze op korte termijn niet meer aan het werk kunnen, moeten de komende vier jaar een jaarlijkse extra uitkering krijgen van 500 euro.
- Wie fraudeert met sociale zekerheidsgelden, moet keihard worden aangepakt.
- Kinderbijslag mag alleen worden gegeven voor kinderen die aantoonbaar in Nederland verblijven.
- Ook de komende jaren moet er voldoende aandacht en geld beschikbaar zijn voor de begeleiding naar werk. Concreet betekent het dat fors moet worden ingezet op reïntegratie en zoekprojecten naar werk.
- Extra aandacht is nodig voor gedeeltelijk arbeids(on)geschikten. Bezien moet worden of zij voldoende in staat zijn om een deeltijdbaan te vinden.
- Uitvoeringsorganisaties moeten geprikkeld worden om hun werk zo goed mogelijk te doen.
- De overheid moet er strikt op toezien dat werkgevers voldoende aandacht besteden aan het voorkómen van gezondheidsrisico's.
- In de sociale zekerheid moet weer worden uitgegaan van het gezinsinkomen. De WIA-uitkering (voor arbeidsongeschikten) wordt nu geheel los van wat de partner verdient, vastgesteld, terwijl deze uitkering nu juist bedoeld is als inkomensondersteuning. De SGP vindt deze inkomensondersteuning niet nodig als de partner van de gedeeltelijk arbeidsgeschikte een riant salaris heeft.
- De werkloosheidsuitkering moet gekoppeld worden aan bepaalde verplichtingen. Er moet een beter begeleidingstraject komen waarbij een uitkering verkregen kan worden als mensen zich voldoende inzetten voor het krijgen van een nieuwe baan. Als daar om- of bijscholing voor nodig is, is men daartoe verplicht.
- De Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) blijft in haar nieuwe vorm bestaan. Wel moeten sw-bedrijven gestimuleerd worden om meer werk te maken van het extern plaatsen van sw'ers. De interne werkplaats moet voorbehouden blijven voor hen die niet bij gewone bedrijven aan de slag kunnen. Om sw-bedrijven hierbij te helpen krijgen bedrijven die sw'ers aannemen de garantie dat de risico's voor de komende tien jaar zijn afgedekt.
- Overheden moeten meer wsw'ers inschakelen. Liefst vrijwillig, maar als dat niet werkt, moet gedacht worden aan een wettelijke verplichting.

- Gemeenten moeten verplicht worden de verschillende vormen van arbeidsmarktbeleid op elkaar af te stemmen. Dat is nodig om te voorkomen dat concurrentie het plaatsen van sw'ers frustreert.
- Jongeren met een achterstand in hun opleiding krijgen alleen een uitkering als ze deelnemen aan scholing of een aangeboden baan accepteren.

Vergrijzing en AOW

Zonder ingrijpende veranderingen is het niet mogelijk een goede oudedagsvoorziening voor iedereen overeind te houden. De SGP wil de lasten hiervan niet eenzijdig op één bevolkingsgroep leggen. Eén van de voorgestelde oplossingen is om nóg meer (jonge) vrouwen aan het werk te krijgen. Feit is dat die oplossing inderdaad meer geld oplevert, maar uiteindelijk pakt ze averechts uit, omdat dat veel stress oplevert en gezinnen er de dupe van zijn. Anderzijds gaat het ook niet aan om alleen maar maatregelen te nemen die de lasten legt op de schouders van de ouderen. Zij hebben tenslotte hard gewerkt en gespaard voor hun pensioen.

Om de lasten zo eerlijk mogelijk te verdelen, kiest de SGP voor het volgende pakket maatregelen:

- De overheidsfinanciën moeten verder op orde worden gebracht, lees: de staatschuld moet verder worden verminderd. Dan blijft er meer geld over voor bijvoorbeeld AOW en andere uitkeringen.
- De AOW-leeftijd moet 65 blijven. Dat kan echter alleen als meer mensen ook daadwerkelijk op hun 65^e met pensioen gaan. Niet eerder! Wat bovendien zou helpen, is dat mensen die ná hun 65^e door willen gaan met werken, daarvoor de gelegenheid krijgen. Het 'vasthouden' van ervaring is zelfs positief!
Concreet:
 1. Het moet mogelijk worden de levensloopregeling te gebruiken voor verhoging van het pensioen.
 2. Er komt een recht op flexibele pensionering (eerder dan 65 kan, maar na je 65^e doorwerken ook!).
 3. Als mensen tijdens hun leven meer werken dan 36 uur per week, dan wordt dit fiscaal voordelig behandeld zodat goedkoop gespaard kan worden, bijvoorbeeld voor kosten voor omscholing.
- De overheid moet stimuleren dat de arbeidsduur geleidelijk wordt verhoogd van 36 naar 40 uur per week.
- Er valt niet te ontkomen aan het op termijn vergroten van dat deel van de AOW dat via de algemene middelen (belastingen) wordt opgebracht. Dat geldt alleen voor 'nieuwe gevallen' met een ruim aanvullend pensioen en moet stapsgewijze worden gerealiseerd.

8. Nederland in de wereld

De media doen dagelijks verslag van gebeurtenissen waarvan de Bijbel aangeeft, dat die kenmerkend zijn voor de eindtijd. Zonde en onrecht vermenigvuldigen zich snel en de liefde tussen mensen en volken 'verkilt', met als desastreuze gevolgen: verwoestende oorlogen, op veel plaatsen hongersnood en bittere armoede, en bovendien vreselijke epidemieën die miljoenen slachtoffers eisen. Het zijn de laatste stuiptrekkingen van de strijd die de wereldgeschiedenis al vanaf het begin beheerst en die uiteindelijk uitloopt op de wederkomst van Christus als de Koning van het ware Vrederijk.

Vergeleken met de rest van de wereld, komt Nederland er nog goed vanaf. We leven hier al vele jaren in welvaart en veiligheid, die zijn echter zeer betrekkelijk. Gebeurtenissen 'ver van ons bed' hebben steeds vaker steeds grotere gevolgen voor ons doen en laten. Denk alleen al aan '11 september' en de spanningen in het Midden-Oosten. Daar komt bij dat Nederland deel uitmaakt van talrijke internationale verbanden en Nederlandse staatsburgers wereldwijd hun connecties en (handels)betrekkingen hebben. De tijd dat Nederland een 'eiland' was, is al lang voorbij.

Dat maakt ons enerzijds afhankelijker van de buitenwereld, anderzijds geeft het kansen om bij te dragen aan veiligheid en stabiliteit om het lenigen van de nood van anderen. Van dat laatste moeten we overigens geen overdreven verwachtingen hebben. Nederland is en blijft beperkt in haar mogelijkheden. Dat verplicht de regering tot het maken van keuzes. Keuzes die wat de SGP betreft aansluiten bij (de rijkdom en waarden van) onze nationale geschiedenis, en er tegelijkertijd blijk van geven dat we oog hebben voor de uitkomst van de wereldgeschiedenis.

Europa

Het onverwachte en duidelijke 'nee' van Nederland en Frankrijk tegen de 'Europese Grondwet' toont aan dat de meesten niets moeten hebben van een grote Europese superstaat. Niet dat 'men' iets heeft tegen samenwerking, want de noodzaak daarvan ziet iederéén wel in. Nee, het punt is dat de inwoners van de landen van Europa willen dat die samenwerking 'probleemoplossend' is voor zaken waar ze dagelijks tegenaan lopen. Politici die daar anders over dachten, staan nu met beide benen op de grond en moeten daar vooral ook blijven staan. De 'Europese' inzet voor de komende jaren moet dan ook vooral gelegen zijn in 'praktische' samenwerking waar dat nodig blijkt. Het behoud van zo veel mogelijk zelfstandige beslissingsbevoegdheid van de nationale staat is en blijft uitgangspunt.

- Een stroomlijning van de bestaande Europese verdragen is noodzakelijk. De taken en bevoegdheden van de EU en de individuele lidstaten moeten eindelijk eens helder worden afgebakend.
- Het aantal EU lidstaten is de laatste jaren fors uitgebreid en in 2007/2008 komen ook Roemenië en Bulgarije er nog bij. De EU moet op de middellange termijn geen nieuwe lidmaatschapstoezeggingen aan landen doen.
- Turkije hoort geografisch noch cultureel-religieus bij Europa en moet dus geen lid worden van de EU.
- In veel lidstaten, zeker ook in de nieuwe, is corruptie een groot probleem. Daarom dient er nauwlettend toegezien te worden op de besteding van de Europese gelden die bestemd zijn voor die landen.
- De besteding van Europese gelden (zo'n 100 miljard euro) is en blijft onduidelijk, alle aanmaningen van de Europese en nationale Rekenkamers ten spijt. Transparantie en controle daarop zijn daarom eerste prioriteit.
- De Tweede Kamer moet de regering met een strakker onderhandelingsmandaat naar Brussel sturen, zodat ze beter aanspreekbaar is op het behaalde onderhandelingsresultaat.

- Er moet een eind komen aan het geldverslindende 'circus' Straatsburg-Brussel. Het Europees Parlement moet daarom als standplaats Brussel krijgen.

Buitenland

- **Israël**

Israël, in 1948 gesticht om het vervolgte Joodse volk vanuit de hele wereld een vrij en veilig bestaan te gunnen, blijft onder vuur liggen. Letterlijk, zoals onlangs nog bleek toen Israël vanuit Libanon met raketten werd bestookt, en figuurlijk. De vijandschap tegen de Joodse staat is breed verspreid en zit ontzaglijk diep. Nergens anders is dat beter te merken en te voelen dan juist in Israël, dat als kleine democratische rechtsstaat omringd wordt door merendeels vijandige Arabische burens. De toch al in ruime mate voorhanden zijnde conflictstof krijgt daarbij nog een extra gevaarlijke lading door de opmars van de islam, een godsdienst die radicalen zelfs een alibi geeft voor het plegen van niets en niemand ontziende gewelddaden. De Israëli's weten daar alles van, helaas.

- Nederland moet waar mogelijk in de EU en in andere internationale verbanden consequent en helder Israël steunen. Het allerbelangrijkste daarbij is het gerechtvaardigde belang van de Israëli's om in eigen land veilig te kunnen wonen en werken.
- De Nederlandse ambassade in Tel Aviv moet worden verplaatst naar Israëls hoofdstad: Jeruzalem.
- Nu in de landen om Israël heen extremisten zelfs zijn opgenomen in de regering(en), zal de internationale gemeenschap moeten billijken dat de democratisch gekozen Israëlische regering zich steeds meer genoodzaakt ziet zélf de voorwaarden te bepalen voor een leefbare verhouding met de Palestijnen.
- De Palestijnse Hamasregering mag geen Nederlandse hulp (meer) krijgen. Het is dwaas dat 'het westen' (Europa en de VS) méér hulp geven aan de Palestijnen dan alle Arabische landen bij elkaar, die overigens wel het terrorisme steunen. Dat neemt niet weg dat Nederland bereid moet zijn om humanitaire hulp te geven aan 'fatsoenlijke' Palestijnse burgers en organisaties.
- Pogingen van Israël om Hezbollah, Hamas en andere terroristische organisaties aan te pakken moeten door Nederland moreel en materieel worden ondersteund.
- Arabische landen die oprecht streven naar goede betrekkingen met Israël verdienen diplomatieke steun vanwege hun constructieve bijdrage aan stabiliteit in de regio.

- **'Schurkenstaten' en terroristen**

De onbeschaamde manier waarop de islamitische republiek Iran de wereld tarta met haar atoomprogramma, is een bedreiging voor de wereldvrede. Trouwens, de oproep van president Ahmadinejad om Israël te vernietigen zegt genoeg. Ook andere staten in deze regio geven al dan niet openlijk steun aan terroristen. Buiten deze regio vormt Noord-Korea een grote bedreiging voor de omgeving. Uit de geschiedenis weten we wat de catastrofale gevolgen zijn als dit soort kwaadaardige regimes niet tijdig een halt wordt toegevoerd. Toegeeflijkheid werkt niet bij kwaadwillenden.

- Nederland steunt alle internationale of andere acties die erop gericht zijn om daadwerkelijk op te treden tegen 'schurken' die het gemunt hebben op christendom, vrijheid en de rechtstaat.
- Acties, ook preventief als er sprake is van een acute dreiging, om terroristen aan te pakken zijn gerechtvaardigd.
- Bij de oorlog tegen het terrorisme is samenwerking met de Amerikanen van het grootste belang, al was het maar omdat de Amerikanen er blijk van geven die oorlog écht serieus te nemen.
- De mogelijkheid van een mogelijke doodstraf mag geen reden zijn om van terrorisme verdachte personen niet uit te leveren, mits de toepassing ervan met goede rechtswaarborgen omgeven is.

- Vervolging christenen

Vergeleken met wat veel christenen in andere landen moeten doormaken, genieten wij hier in Nederland veel voorrechten. Dat verplicht ons des te meer ons in te zetten voor hen die om hun geloof in Christus verdrukt, ja zelfs vervolgd worden. Hun lot raakt ons. Het gaat om vele miljoen geloofsgenoten, wonend in landen als Iran, Indonesië, China, Turkmenistan, Saoedi-Arabië en Eritrea.

- Om de Nederlandse inzet zo effectief mogelijk te maken, moet de inzet voor vervolgde christenen vooral in Europees verband plaatsvinden.
- Landen waar christenen en andere gelovigen stelselmatig vervolgd worden, moeten onder internationale druk worden gezet om hun beleid bij te stellen

Ontwikkelingssamenwerking

Hulp aan landen die minder bedeeld zijn dan wij in 'het westen', is niet minder dan 'christenplicht': een uitwerking van de volop bijbelse notie om de naaste lief te hebben. Gelukkig heeft Nederland geen slechte naam op dit gebied. Integendeel, al vroeg hoorde Nederland bij die landen die hun verantwoordelijkheid voor 'de verre naaste' inhoud gaven. Uit de opgedane ervaring blijkt echter ook, dat de beste resultaten te boeken zijn als de 'lijnen' kort zijn. Dus: zo veel mogelijk directe hulp via organisaties en instellingen die ter plaatse vertrouwd zijn.

- Nederland is een rijk land, dat meer met arme landen kan delen dan het nu doet. Het budget voor ontwikkelingssamenwerking wordt daarom structureel verhoogd.
- Nu er ook marktwerking geldt in de sector van de hulporganisaties, mag het niet zo zijn dat de kleine (particuliere) organisaties daarvan de dupe worden. Juist zij doen veel goed werk!
- Nederland moet partnerlanden waar de rechten van christenen en/of andere vreedzame burgers niet of niet ten volle worden gehonoreerd onder druk zetten door te korten op de ontwikkelingshulp.
- De mogelijkheid moet blijven bestaan om via speciale kanalen tóch hulp te kunnen blijven verlenen aan mensen in nood in landen waar geen goed bestuur is.
- Onnodige barrières voor producten die 'eerlijk' en 'duurzaam' zijn gekweekt of vervaardigd, dienen te worden afgebroken. Alleen zo worden de ontwikkelingslanden het best vooruit geholpen.
- Schoon drinkwater is vaak een van de meest nijpende knelpunten in ontwikkelingslanden. Nederland heeft op dit terrein veel kennis en ervaring in huis. Die expertise moet actief door de Nederlandse regering worden ingezet.
- Waar eveneens een scheeuwende behoefte aan is, is basisonderwijs voor jongens en meisjes in ontwikkelingslanden. Daar moet dus meer geld voor worden uitgetrokken in de Nederlandse ontwikkelingsbijdragen, zodat er op de langere termijn weer perspectief ontstaat.
- AIDS is een gesel die door veel landen trekt en ontelbare slachtoffers eist, met name in 'zwart Afrika'. Wie daar écht wat aan wil doen, moet de mensen eerlijk voor ogen houden dat onthouding vóór het huwelijk en trouw binnen het huwelijk de beste manier is om AIDS te voorkomen. Hulp aan AIDS-wezen krijgt nog onvoldoende aandacht en verdient daarom méér prioriteit.

Defensie

- Internationale militaire samenwerking

De traditionele –religieus en cultureel bepaalde– banden met de Verenigde Staten zijn en blijven een kernpunt van het Nederlandse buitenlands en veiligheidsbeleid. Belangrijk zijn ook de goede verhoudingen met het Verenigd Koninkrijk. Tegen deze achtergrond verdient de transatlantische samenwerking in de NAVO, de voorkeur boven die binnen de EU (het Europees Veiligheids- en Defensiebeleid, EVDB). Het is nu vooral zaak om een heldere en werkbare taakverdeling te maken om te voorkomen dat Europa zich ontwikkelt tot een 'concurrent' van het Atlantische Bondgenootschap.

- Het politiek overleg in de Noord-Atlantische Raad van de NAVO moet een krachtige impuls krijgen om politieke en andere meningsverschillen tussen de VS en Europa bij te leggen.
- Terrorismebestrijding dient een meer nadrukkelijke plaats te krijgen binnen de NAVO.
- De Europese militaire bijdrage aan de NAVO moet groter worden.
- Het is wenselijk om de EU slechts in te zetten voor crisisbeheersingsoperaties van geringere omvang, kortere duur, lager in het geweldsspectrum en binnen Europa. De NAVO blijft inzetbaar voor alle operaties, ongeacht omvang, tijdsduur, geweldsniveau en inzetgebied.
- De EU heeft een breed palet aan diplomatieke, sociale, economische en militaire instrumenten tot haar beschikking. Daar waar de NAVO niet kan en wil optreden, kan de EU met dit palet een bijdrage leveren aan internationale veiligheid en stabiliteit.
- Intensivering van de samenwerking tussen NAVO en EU in crisisbeheersing moet worden bevorderd. Binnen één operatie dienen NAVO en EU te streven naar gezamenlijk optreden, waarbij elk van de partijen vanuit de eigen specifieke expertise een bijdrage levert. Zo'n aanpak voorkomt concurrentiestrijd, vermindert tegenstellingen tussen de VS en Europa, bewerkstelligt effectievere crisisbeheersing en bevordert een eenduidig westers veiligheidsbeleid.

- Militaire missies

De krijgsmacht heeft drie taken, te weten collectieve verdediging, crisisbeheersing en ondersteuning van civiele autoriteiten. Daarbij is van belang dat interne (binnenlandse) en externe (internationale) veiligheid steeds meer samenvallen. Zo vormen de Nederlandse troepen die in Afghanistan een moeilijke missie vervullen een eerste verdedigingswal in de helaas maar al te noodzakelijke strijd tegen het terrorisme.

- De deelname van Nederland aan internationale militaire operaties mag niet te veel versnipperd worden. Daarom moet Nederland zich beperken tot maximaal twee à drie omvangrijke missies tegelijk.
- De inzet van Nederlandse militairen mag niet ten koste gaan van de veiligheid van, en dus de noodzakelijke aanwezigheid in eigen land.
- De uitzenddruk is te hoog, iets waar niet alleen de militairen en hun 'thuisfront', maar ook de training voor uitzendingen onder te lijden hebben.
- De missie in Uruzgan is van groot belang om verdere uitwaaiering van het islamitisch terrorisme tegen te gaan. Uiteraard is het noodzakelijk om hard te werken aan de wederopbouw van deze Afghaanse provincie. Mochten offensieve acties nodig zijn om de Taliban te bestrijden, dan moet de missie daartoe over alle noodzakelijke middelen beschikken.

- Krijgsmacht

Nu de Nederlandse krijgsmacht volledig inzetbaar is in het buitenland, beschikt de regering over een effectief instrument van buitenlands en veiligheidsbeleid. Daarmee verdraagt zich bepaald niet dat er al zó veel op Defensie is bezuinigd, dat de ondergrens van wat nog aanvaardbaar moet worden geacht, al lang is overschreden: zowel materieel als personeel heeft Defensie de afgelopen jaren (te!) veel moeten inleveren. We lopen nu tegen de situatie op dat we onze nationale en internationale plichten nauwelijks nog kunnen nakomen.

- Gelet op de door de NAVO en de EU geconstateerde materiële en personele tekorten, moet Nederland investeren om die tekorten weg te werken. Deze investeringen moeten gepaard gaan met een dienovereenkomstige verhoging van de Nederlandse defensiebegroting.

- Bij de keuzes die nodig zijn moeten nationale belangen het zwaarst wegen. Terroristen bedreigen ook Nederland. Daarom dient de krijgsmacht goed uitgerust te zijn om indien nodig ook hier ingezet te kunnen worden.
- In Irak en Afghanistan heeft de luchtmacht aangetoond noodzakelijk te zijn ter ondersteuning en bescherming van onze grondtroepen. Daarom moet de geplande afstoting van Apachegevechtshelikopters worden geannuleerd en moet de voorgenomen vervanging van de F-16 door de JSF worden uitgevoerd.
- De lucht- en zeetransportcapaciteit, nu ondermaats, moet worden opgevoerd. Naast de bestaande uitbreidingsplannen moeten er twee C-17 transportvliegtuigen en zes extra Chinooktransporthelikopters worden aangeschaft.
- Ter versterking van de inlichtingencapaciteit van de krijgsmacht moeten er onbemande verkenningsvliegtuigen worden aangekocht.
- De uitzenddruk dient te worden verminderd door uitbreiding van de krijgsmacht met ten minste één (leger/mariniers) infanteriebataljon.
- Misstanden binnen de krijgsmacht, zoals seksuele intimidatie, discriminatie of het gebruik van drugs, moeten direct en hard worden aangepakt.
- De militaire missies naar het buitenland eisen veel van de ingezette militairen. Daarom moet er extra en structurele aandacht komen voor de militaire ethiek in zowel de opleiding, als bij de training van de troepen.

Index

- abortus, 16, 18
- accijns, 14, 31
- achterstanden, 20, 21
- achterstandswijken, 29
- administratieve lastendruk, 33
- adoptie, 6, 18
- afval, 31
- afvalverbrandingsinstallaties, 31
- agressie, 24
- AIDS, 39
- AIVD, 21
- Akkerbouw, 27
- alcohol, 14, 30
- alcoholgebruik, 4, 14, 15
- alcoholslot, 30
- alleenstaanden, 9
- allochtonen, 20, 21
- ambassade, 38
- ambtsberichten, 22
- ambulances, 17
- antisemitisme, 21
- AOW, 34, 36
- AOW-leeftijd, 34, 36
- arbeid, 34
- arbeidsmarkt, 7, 13, 21, 34
- arbeidsmarktbeleid, 36
- arbeidsproces, 17, 34, 35
- Arbeidstijdenwet, 32
- asiel, 22
- asielbeleid, 22
- autonomie, 11, 26
- basisverzekering, 16
- basiszorg, 15
- bedrijfsleven, 13, 33, 34
- bedrijfsovernames, 27
- belastingdruk, 8
- belastinggebied, 26
- belastingstelsel, 8
- beroepsopleidingen, 12
- Betuwelijn, 30
- binnenlands bestuur, 25
- binnenvaart, 30
- biologische landbouw, 28
- biomassa, 31
- bodem, 31
- boeren, 27
- bordeelverbod, 6
- buitenland, 38
- bureaucratie, 15, 34
- christenvervolging, 39
- coffeeshops, 14, 24
- combinatiekorting, 7, 8
- corruptie, 30, 37
- criminaliteit, 23
- crisisbeheersingsoperaties, 40
- DBC-tarieven, 16
- Defensie, 39, 40
- dementie, 17
- deregulering, 11
- diertransporten, 28
- discriminatie, 20
- doodstraf, 25, 38
- drinkwater, 39
- drugs, 14, 15, 24, 41
- dubbele nationaliteit, 21
- echtscheidingen, 6
- economie, 30, 32, 33, 34
- eigen risico, 16
- eigen verantwoordelijkheid, 4, 16, 17
- energie, 30
- energiebesparing, 31
- energieproductie, 27
- EU, 37, 38, 39, 40
- EU lidstaten, 37
- Europa, 7, 20, 27, 28, 37, 38, 39, 40
- Europese gelden, 27, 37
- Europese verdragen, 37
- euthanasie, 18
- ex-delinquenten, 25
- exportsubsidies, 27
- fiets, 30
- fietsenstallingen, 30
- fietspaden, 30
- fietsroutes, 15
- files, 30
- flexibele pensionering, 36
- flitsscheiding, 5
- gehandicaptten, 15, 17, 19
- gekozen burgemeester, 26
- gelijkheidsbeginsel, 10
- gemeentelijke herindeling, 26
- gemeenten, 6, 16, 22, 23, 26, 29
- gemoedsbezwaren, 16
- genetisch onderzoek, 18
- genetische manipulatie, 28
- gevangenis, 25
- geweld, 14, 15, 20, 21, 24
- gezin, 4, 5, 7, 8, 10, 14, 15, 16, 34
- gezinsinkomen, 35
- gezondheidszorg, 15, 20
- godsdienstonderwijs, 11
- Godslastering, 24
- gokken, 24
- Greenports, 27
- grondrechten, 23, 25
- Grondwet, 5, 18, 25, 37
- grote gezinnen, 8
- haat, 20, 21
- Hamas, 38
- Hezbollah, 38

hoger onderwijs, 13
 hogescholen, 13
 homohuwelijk, 5
 hospices, 18
 huisarts, 17
 huizenmarkt, 8, 9, 29
 humanitaire hulp, 38
 huurwoningen, 29
 huwelijk, 4, 5, 6, 8, 39
 hypotheekrenteaftrek, 29
 hypotheek, 29
 importheffingen, 27
 inburgering, 20, 21
 IND, 22
 infrastructuur, 30
 inkomenssteun, 27
 inkomstenbelasting, 8
 innovatie, 33, 34
 integratie, 13, 20
 Iran, 38, 39
 islam, 10, 20, 21, 38
 islamitische scholen, 21
 Israël, 21, 38
 jeugd, 5, 10, 11, 13, 14
 jeugdbeleid, 13, 14
 jeugdzorg, 14
 justitie, 6
 kansspelbelasting, 24
 kenniscentra, 34
 kernenergie, 31
 kerosine, 31
 kilometerheffing, 30, 31
 kinderbijslag, 8, 35
 kinderen, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 18, 19, 22, 27, 35
 kindermishandeling, 14
 kinderopvang, 7, 8
 kinderporno, 6, 23
 kindgebonden budget, 7, 8
 kostwinnersmodel, 7
 krijgsmacht, 40, 41
 kustversterkingen, 31
 landbouw, 27
 landbouwgrond, 28
 landschap, 28
 leefstijl, 15
 leerkrachten, 11, 12
 leerlingen, 11, 12
 levensloopregeling, 34, 35, 36
 lonen, 35
 loonmatiging, 35
 lucht, 29, 31, 41
 luchtmacht, 41
 mantelzorg, 16
 marktwerking, 15, 39
 medezeggenschapsraad, 13
 media, 6, 12, 21, 37
 media-educatie, 12
 medische techniek, 18
 medische zorg, 17
 mensenhandel, 6, 23
 midden- en kleinbedrijf, 33
 milieu, 4, 13, 30, 33
 militaire missies, 40, 41
 mondialisering, 33
 monumenten, 29
 moskeeën, 21
 Naardermeer, 30
 natuur, 28
 natuurbeheer, 28
 NAVO, 39, 40
 nieuwkomers, 21
 no claim, 16
 normen, 4, 23, 24, 32
 NWO-programma, 34
 ondernemerschap, 15, 33
 onderwijs, 10, 11, 12, 13, 21, 24, 34, 35
 onderzoekinstellingen, 13
 ontpoldering, 28
 ontslagrecht, 34
 ontwikkelingssamenwerking, 39
 onzedelijkheid, 6
 openbaar vervoer, 17, 30
 opvoeding, 10, 11, 12
 opvoedingsondersteuning, 14
 ouderbetrokkenheid, 12
 ouderen, 15, 17, 36
 oudkomers, 21
 overdrachtsbelasting, 29
 overheidsfinanciën, 36
 overheidsgezag, 25
 Palestijnen, 38
 palliatieve zorg, 18, 19
 particulier initiatief, 15, 32
 patiëntendossiers, 17
 persoonsgebonden budget, 16, 17
 plattelandsontwikkeling, 27
 pleeggezinnen, 14
 politie, 6, 23
 prenataal onderzoek, 18
 probleemwijken, 21
 provincies, 14, 26, 29, 30
 radicalisering, 20, 21
 rechtspraak, 25
 rechtsstaat, 23, 25, 38
 rentmeester, 32
 representatieve democratie, 26
 roetfilters, 31
 ruimte, 29
 salarissen, 35
 samenleving, 4, 5, 12, 16, 20, 21, 34
 samenlevingsvormen, 5
 scheppingsopdracht, 32
 Schiphol, 30

seksualiteit, 6
 seksuele voorlichting, 6
 sociale dienstplicht, 35
 sociale zekerheid, 35
 sociale zekerheidsstelsel, 33
 sollicitatieplicht, 8
 spaarloon, 34
 splitsingsstelsel, 8
 Staatsloterij, 24
 staatsschuld, 36
 stamcelonderzoek, 18
 starters, 8, 29
 strafrecht, 24
 studenten, 11, 13
 studiefinanciering, 8
 sw-bedrijven, 35
 taakstraffen, 25
 terminale sedatie, 19
 terrorisme, 24, 38, 40
 toezichthouders, 14, 23
 topuniversiteiten, 13
 tuinbouw, 27
 tuinders, 27
 Turkije, 37
 tweede Maasvlakte, 30
 tweeverdienerschap, 7
 uitkering, 8, 9, 34, 35, 36
 uitvoeringsorganisaties, 35
 uitzenddruk, 40, 41
 universiteiten, 13, 34
 Uruzgan, 40
 vaarwegennet, 30
 vandalisme, 23
 variabele afvalstoffenheffing, 31
 vee, 28
 veelplegers, 25
 veeteelt, 27
 veiligheid, 13, 22, 23, 31, 33, 34, 37, 40
 veiligheidsbeleid, 39, 40
 veldpolitie, 29
 vennootschapsbelasting, 33
 verdovende middelen, 14
 Verenigde Staten, 39
 vergrijzing, 35, 36
 vergroening, 31
 verkeer, 29
 verkeersonderwijs, 30
 verslaving, 14
 visquota, 28
 visserij, 27, 28
 vluchtelingen, 22
 voedsel, 28
 voedselvernietiging, 28
 vrachtverkeer, 30
 vrijheid van onderwijs, 10, 11
 vuurwerkheffing, 31
 waarden, 4, 20, 23, 24, 37
 wachtlijsten, 14
 wandelpaden, 15
 water, 26, 28, 30, 31
 waterbeheer, 31
 waterschappen, 26
 waterstaat, 31
 werkloosheid, 33, 35
 werkloosheidsuitkering, 35
 Werkloosheidswet, 34
 Wet Sociale Werkvoorziening, 35
 WIA-uitkering, 35
 windenergie, 31
 Winkeltijdenwet, 32
 WMO, 16, 17
 wonen, 29
 woningbouw, 29
 woningbouwcorporaties, 29
 zedenmisdrijven, 6
 zieken, 15, 17
 ziekenhuizen, 17
 zondag, 30, 32, 34
 Zondagswet, 32
 zorgaanbieders, 15
 zorgstelsel, 15, 16
 zorgverleners, 15, 16
 zorgverzekeraars, 15
 zorgverzekering, 15, 16
 Zuiderzeelijn, 30
 zwarte scholen, 21